

ARAŞTIRMA MAKALE

Aktif Yaşlanma Konusunda Bibliyometrik Bir Analiz: Mevcut Durum ve Eğilimler¹

Hüseyin KOCAK^a, Muhammet KESKİN^{b2} & Ayşe CANATAN^c

^aAfyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümü, Afyonkarahisar / Türkiye
ORCID ID: [0000-0003-2648-4384](https://orcid.org/0000-0003-2648-4384)

^bAfyon Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji Anabilim Dalı, Afyonkarahisar / Türkiye
ORCID ID: [0000-0003-3474-1221](https://orcid.org/0000-0003-3474-1221)

^cHacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Ankara / Türkiye
ORCID ID: [0000-0003-0156-2382](https://orcid.org/0000-0003-0156-2382)

ÖZET

Son yıllarda aktif yaşlanma konusunda yapılan araştırmalarda hızlı bir artış görülmektedir. Ancak bilimsel anlamda bu konudaki çalışmaların önemli etkilerinin vurgulanması ve literatürdeki öncelikli çalışmaların modern görsel ve bilimsel haritalama teknikleriyle öne çıkarılması için yeterince çaba sarf edilmediği anlaşılmaktadır. Bu çalışma, aktif yaşlanma üzerine yapılan mevcut araştırmaları inceleyerek gelecekteki öncelikli araştırma konularını ve potansiyel iş birliği alanlarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda, Web of Science veri tabanında "active ageing" ve "active aging" anahtar kelimeleriyle yapılan literatür taramasının sonuçlarını VOSviewer kullanarak bibliyometrik bir analize tabi tutmaktadır. VOSviewer, birçok disiplinde istatistiksel analiz ve görsel temsil için yaygın olarak kullanılan güncel bir araçtır. Aktif yaşlanma konusuyla ilgili yayın türleri, yazarlar, ülkeler, kuruluşlar, anahtar kelimeler ve çeşitli bilimsel ilişkiler çalışmanın analiz birimini oluşturmaktadır. Bu doğrultuda, aktif yaşlanma kavramıyla ilgili 2322 çalışmanın analizi gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmaların yayın türlerinin dağılımında makaleler (n=1584), bildiriler (n=351) ve özetler (n=178) önemli bir yer tutmaktadır. Çalışmaların yıllara göre dağılımı incelendiğinde, 2022 yılında (n=256), 2021 yılında (n=253) ve 2023 yılında ise (n=208) bilimsel çalışma yapıldığı belirlenmiştir. Andrea Principi (n=20), Taina Rantanen (n=19), Erja Portegij (n=17) ve Alan Walker (n=16) en fazla çalışması bulunan yazarlardır. Yayınlarda aktif yaşlanma kavramının vurgulandığı ve sıkça birlikte kullanılan anahtar kelimelerin "active ageing", "active aging", "quality life", "physical activity", "healthy aging" ve "well-being" olduğu görülmüştür.

MAKALE GEÇMİŞİ

Geliş 13 Aralık 2023
Kabul 25 Nisan 2024

ANAHTAR KELİMELELER

Bibliyometrik analiz
Literatür taraması
Araştırma trendi
Aktif yaşlanma
Vosviewer

A Bibliometric Analysis of Active Aging: Current Status and Trends

ABSTRACT

In recent years, there has been a rapid increase in research on active ageing. However, it is understood that more effort needs to be made to emphasize the critical effects of the studies on this subject in a scientific sense and to highlight the priority studies in the literature with modern visual and scientific mapping techniques. This study aims to identify future priority research topics and potential areas of collaboration by examining existing research on active ageing. In this context, the literature search results in the Web of Science database with the keywords "active ageing" and "active aging" are subjected to a bibliometric analysis using VOSviewer. VOSviewer is an up-to-date tool widely used for statistical analysis and visual representation in many disciplines. Types of publications, authors, countries, organizations, keywords and various scientific relationships related to active ageing constitute the study's unit of analysis. In this direction, 2322 studies on active ageing were analyzed. In the distribution of the publication types of these studies, articles (n=1584), proceedings (n=351) and abstracts (n=178) have an essential place. When the distribution of studies according to years is analyzed, it is determined that scientific studies were conducted in 2022 (n=256), 2021 (n=253) and 2023 (n=208). Andrea Principi (n=20), Taina Rantanen (n=19), Erja Portegij (n=17) and Alan Walker (n=16) are the authors with the most studies. It was seen that the concept of active ageing was emphasized in the publications and the keywords frequently used together were "active ageing", "active aging", "quality life", "physical activity", "healthy aging" and "well-being".

ARTICLE HISTORY

Received 13 December 2023
Accepted 25 April 2024

KEYWORDS

Bibliometric analysis
Literature review
Research trend
Active ageing
Vosviewer

¹ Bu makale, 26-28 Ekim 2023 tarihlerinde Ankara'da, Yaşlı Sorunları Araştırma Derneği, Gazi Üniversitesi ve Hacı Bayram Veli Üniversitesi iş birliğiyle düzenlenen 12. Ulusal Yaşlılık Kongresi'nde sunulan bildirden üretilmiştir.

² Sorumlu Yazar e-mail: muhammetkeskin2023@gmail.com

Makalenin Kaynak Olarak Gösterimi (Cite): Koçak, H., Keskin, M., & Canatan, A. (2024). Aktif yaşlanma konusunda bibliyometrik bir analiz: mevcut durum ve eğilimler. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD) / Elderly Issues Research Journal (EIRJ)*, 17(1), 1-20.

1. GİRİŞ

Klasik sanayi dönemi sonrası kentleşme, modernleşme ve küreselleşme gibi toplumsal değişimler ve yaşlı nüfusun artışı, yaşlanma kavramının algılanışında paradigma değişikliğine yol açmıştır. Yaşlanma, 21. yüzyılda bireysel bir mesele olmaktan çıkarak toplumsal, kültürel, sosyal ve ekonomik boyutlarda değerlendirilen küresel bir olgu haline gelmiştir. Sanayileşme, bilim, teknoloji ve tıp alanındaki gelişmeler yaşantıyı her yönüyle etkileyerek toplumsal değişmeye ve gelişmeye yol açmıştır (Canatan, 2015; Tufan, 2016). Toplumsal yaşlanma da bu gelişmelerin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Yaşam süresinin uzaması ve doğurganlıkta yaşanan düşüş, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde nüfusun yaşlanmasına neden olmaktadır. Bu durum, politikacılar ve sosyal bilim araştırmacılarının aktif ve sağlıklı yaşlanmayı teşvik eden politikalara daha fazla odaklanmalarını sağlamıştır (Steinmayr, Weichselbaumer & Winter-Ebmer, 2020). İstatistikler, yaşlı nüfusun hızla arttığını ve toplumsal yaşlanmanın önemli bir sorun haline geldiğini göstermektedir. Nüfusun yaş yapısının değişmesi ise demografik dönüşüm süreci ya da demografik geçiş süreci olarak adlandırılmaktadır (Kalınkara & Kalaycı, 2019). Bu kavram en genel ifadeyle, bir toplumun nüfus yapısının zamanla değişerek daha yaşlı bir profile dönüşmesi anlamına gelmektedir.

Aktif yaşlanma, günümüzde demografik yapıdaki değişiklikler ve yaşam kalitesinin artan önemi ile giderek daha fazla ilgi çeken bir konu olmaya başlamıştır. Yaşlı nüfusun artışı, yaşlanma sürecinin sağlıklı ve aktif bir yaşam tarzıyla birleştirilmesi, toplumlar için önemli bir hedef haline gelmiştir. Bu bağlamda, aktif yaşlanma kavramı, yaşlı bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal olarak aktif bir şekilde yaşlanmalarını teşvik etmektedir (WHO, 2002). Bu çalışma, aktif yaşlanma konusundaki araştırma trendlerini sistematik bir şekilde belirleyerek mevcut durumu ve gelecekteki eğilimleri ortaya koymayı amaçlamaktadır. Aktif yaşlanma konusunda literatürdeki artış göz önüne alınarak bu çalışmada bibliyometrik yöntemlerin kullanılması planlanmıştır. Bu yöntemler, araştırmacıların üretkenliklerini, iş birliklerini, çalışma konularını ve bilimsel etkilerini analiz etmek için kullanılacaktır. Aktif yaşlanma kavramı, yaşlanma araştırmalarında giderek daha yaygın bir şekilde ele alındığından, mevcut literatürde aktif yaşlanma konusunda nelerin incelendiği ve gelecekte hangi araştırma trendlerinin öne çıkacağı merak konusudur. Bu kapsamda çalışma aşağıdaki araştırma sorularına cevap aramaktadır:

1. Aktif yaşlanma konusunda en üretken araştırmacılar kimlerdir?
2. Aktif yaşlanma konusundaki araştırmacılar hangi diğer araştırmacılarla daha sık iş birliği yapmaktadır?
3. Aktif yaşlanma konusunda araştırmacılar hangi konuları birlikte incelemektedir?

4. Aktif yaşlanma alanındaki hangi kurumlar diğer kurumlara daha sık iş birliği yapmaktadır?
5. Aktif yaşlanma alanındaki en üretken ülkeler hangileridir?
6. Aktif yaşlanma konusunda hangi ülkeler diğer ülkelerle daha sık iş birliği yapmaktadır?
7. Aktif yaşlanma konusunda en çok alıntı yapılan araştırmacılar kimlerdir?
8. Aktif yaşlanma konusunda en çok alıntı yapılan dergiler hangileridir?
9. Aktif yaşlanma konusunda hangi dergiler diğer dergilerle daha çok ilişkilidir?

Çalışmanın kapsamı, aktif yaşlanma konusunda belirlenen araştırma sorularını ele almayı içermektedir. Bu sorular arasında, aktif yaşlanma konusunda en üretken araştırmacılar, araştırmacılar arasındaki iş birlikleri, kurumlar, ülkeler, popüler araştırma konuları ve en çok alıntı yapılan dergiler gibi konular bulunmaktadır. Bu araştırma sorularının, aktif yaşlanma konusundaki çalışmaların mevcut durumunu ve gelecekteki eğilimlerinin daha iyi anlaşılmasına katkıda bulunması beklenmektedir.

2. AKTİF YAŞLANMA KAVRAMI

Nüfus yaşlanmasıyla birlikte ortaya çıkan zorluklara ve fırsatlara dikkat çekmek amacıyla, Birleşmiş Milletler 1999 yılını Uluslararası Yaşlılar Yılı olarak belirlemiştir. Bu gelişme, Dünya Sağlık Örgütü (WHO)'nun dünya genelinde, aktif yaşlanma politikalarını ve programlarını, hükümet kurumlarını, sivil toplum örgütlerini, meslek birliklerini, akademik kurumlar ve medya ile iş birliği içinde kalarak teşvik etmesinin zemini hazırlamıştır (Kalache, 1999). Bu bağlamda, aktif yaşlanma kavramının ilk kez 1999'da Uluslararası Yaşlılar Yılı kapsamında gündeme geldiği anlaşılmaktadır (Del Barrio, Marsillas, Buffel, Smetcoren & Sancho, 2018). Bu süreçten sonra aktif yaşlanma kavramı, Dünya Sağlık Örgütü tarafından 1990'ların sonlarından itibaren geliştirilen ve yaygınlaştırılan bir kavram olmaya başlamıştır.

Aktif yaşlanma, Dünya Sağlık Örgütü tarafından yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artırmayı hedefleyen bir süreç olarak tanımlanmaktadır (WHO, 2002). Bu süreç, yaşlı bireylerin güvenliği, sağlığı ve toplumsal katılımını en üst düzeye çıkarmayı amaçlamaktadır. Aktif yaşlanma kavramı, toplum içinde yaşlı bireylerin daha fazla katılımını teşvik ederek, yaşlıların sahip olduğu bilgi, deneyim ve yetenekleri değerlendirmeyi hedeflemektedir (Daatland, 2005; Del Barrio vd., 2018). Aktif yaşlanma hem fiziksel hem de öznel boyutları içermesinden dolayı yaşlı bireylerin sağlıklarını korumalarına, yaşam zevklerini artırmalarına ve toplumsal katılımlarını sağlamalarına katkı sunmaktadır (Hernandis, Zacarés, Serrat & Villar, 2022). Bu bakış açısı aktif yaşlanmanın hem bireye hem de topluma çeşitli faydalar sağlayan, birey ve toplumsal

odaklı bir dizi faaliyetleri kapsadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca aktif yaşlanma kavramı, yaşlı insanlara yeni roller tanımlayarak “yaşlılık” kavramına dair kültürel bir değişimi teşvik etmekte ve demografik yaşlanmaya karşı geniş bir siyasi tepki oluşturmaktadır (Del Barrio vd., 2018).

Aktif yaşlanma kavramı, yaşlılıkla ilgili geleneksel bakış açılarını değiştirerek yaşlı bireylerin orta yaşlardan itibaren edindikleri davranışları, yeni roller bağlamında değerlendiren ve yaşamın daha anlamlı ve katılımcı bir şekilde sürdürülebileceğini savunan bir yaklaşımı temsil etmektedir. Öte yandan, aktif yaşlanma kavramının, aktif yaşlanma kuramı olarak da adlandırılan teorik bir çerçevesi bulunmaktadır. Aktif yaşlanma kuramı, yaşlanmanın bir süreç olarak ele alınması ve yaşlı bireylerin sosyal, fiziksel ve zihinsel açıdan aktif kalarak yaşam kalitelerini artırabilecekleri fikrini benimsemektedir. Dolayısıyla, aktif yaşlanma konusuna sadece kavramsal olarak değil, aynı zamanda bir kuram olarak da değinilmektedir.

2.1. Aktivite Kuramı

Aktif yaşlanma kavramının ortaya çıkışında, 1960’ların başlarında Amerika Birleşik Devletleri’nde öne sürülen aktivite perspektifi etkili olmuştur. Bu perspektif, yaşlı bireylerin aktif olarak yaşamaya devam etmeleri gerektiğini savunan Aktivite Kuramı’na dayanmaktadır. Aktivite Kuramı, bir taraftan yaşlanan bireylerin orta yaş dönemindeki aktivitelerini ve alışkanlıklarını sürdürmelerinin önemli olduğunu vurgularken, diğer taraftan “geri çekilme” kuramına karşı çıkmaktadır. Ancak aktivite kuramı, yaşlanma sürecini genelleştirdiği ve yaşlıları homojenleştirdiği için eleştirilmiştir (Walker, 2002). Öte yandan aktivite teorisi, gerontoloji alanında çalışan birçok araştırmacı tarafından desteklenen bir yaklaşımdır. Bu teori, insanların orta yaştaki aktivitelerini ve tutumlarını mümkün olduğunca uzun süre korumaları ve daha sonra zorunlu olarak terk etmek zorunda kaldıkları aktiviteler için yerlerine yenilerini bulmaları (ikame etmeleri) gerektiğini savunur. Böylelikle, emekli olduklarında, vazgeçmek zorunda kaldıkları çalışma yaşamı yerine, ilgi alanlarına yönelik çeşitli kulüpler ve derneklere aktif katılabilir ve yeni arkadaşlıklar edinebilirler (Havighurst, 1961). Teoride vurgulanan temel unsurlardan biri de dahil olunan aktivitelerin bireye sunduğu kazanım ve faydalarla ilişkilendirilmesidir (Şentürk, 2018). Bu etkinlikler, fiziksel sağlık, zihinsel uyarım, sosyal bağlantılar ve duygusal memnuniyet gibi çeşitli alanlarda olumlu etkiler sağlamaktadır. İleri yaşın getirdiği yaşam tarzına adapte olmada, yaşlı bireyler

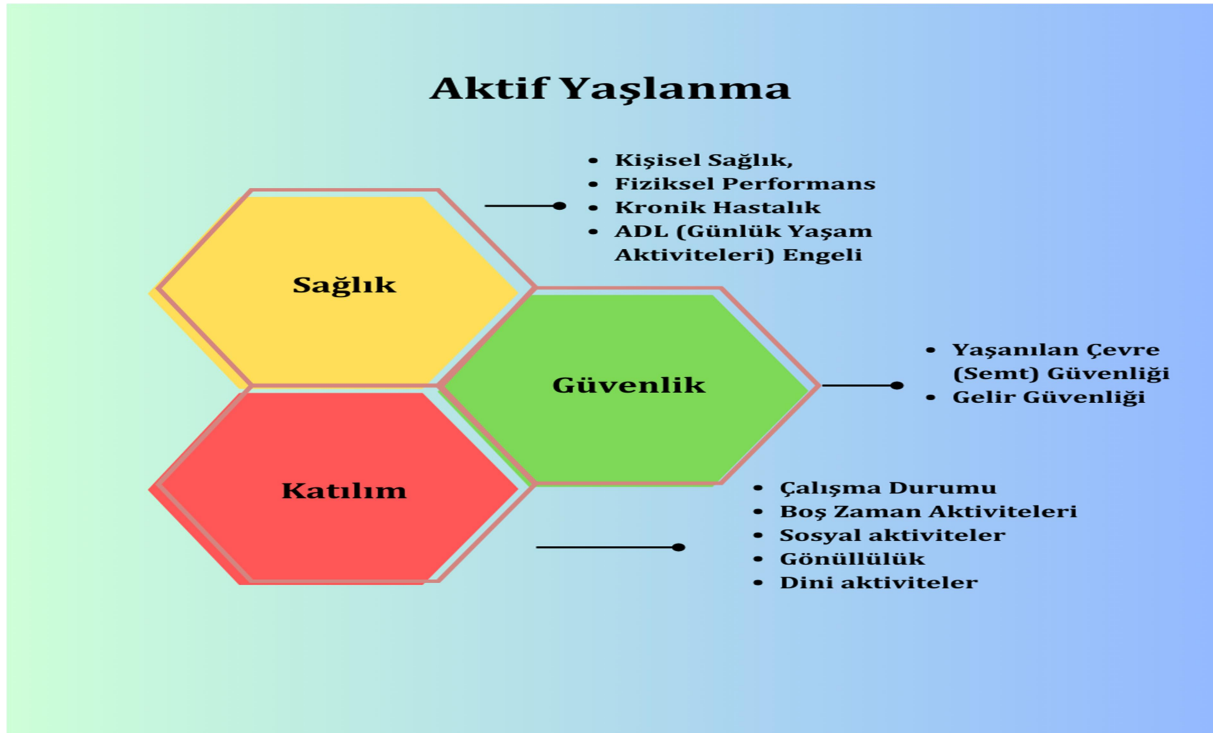
sadece biyolojik kısıtlamalarla değil aynı zamanda ekonomik, siyasi, sosyal sorunlarla ve özellikle de emeklilik gibi pasif bir yaşam tarzıyla mücadele etmek durumundadır. Bu faktörler, yaşlı bireylerin aktif bir yaşam sürmelerini engelleyebilmektedir (Oğlak & Canatan, 2020).

2.2. Aktif Yaşlanma Modelinin Boyutları

Aktif yaşlanma, insanlara yaşamları boyunca fiziksel, sosyal ve zihinsel potansiyellerini gerçekleştirme ve toplumsal ihtiyaçları, istekleri ve yetenekleri doğrultusunda toplum içinde yer almaları konusunda fırsatlar sunmaktadır. “Aktif” kelimesi yalnızca fiziksel faaliyetleri veya iş gücüne katılımı değil, aynı zamanda toplumsal, ekonomik, kültürel ve manevi alanlarda da sürekli bir katılımı içermektedir. Bu yaklaşım, yaşlılık dönemindeki bireylerin topluma değer katma potansiyelini vurgulamakta ve sağlıklı yaşam beklentisi ile yaşam kalitesini artırmayı amaçlamaktadır (WHO, 2002).

Aktif yaşlanmanın sağlık, güvenlik ve katılım olmak üzere üç temel boyutu bulunmaktadır (Şekil 1). Sağlık boyutu, yaşlı bireylerin fiziksel, zihinsel ve sosyal sağlıklarını korumaları ve geliştirmeleri için önemlidir. Güvenlik boyutu, yaşlıların kendilerini güvende hissetmeleri ve ihtiyaç duyduklarında destek alabilmeleri üzerinde durmaktadır. Yaşanılan evde ve konut çevresinde güvenli bir ortam sağlamak, finansal ve siber güvenlik önlemleri almak, sağlık hizmetlerine erişimi kolaylaştırmak gibi unsurlar güvenlik boyutu olarak düşünülebilir. Aktif yaşlanmada katılım boyutu ise, yaşlı bireylerin sosyal yaşama katılımını teşvik etmektedir. Gönüllü çalışmalara katılmak, kültürel etkinliklere iştirak etmek, sosyal ilişkileri sürdürmek ve toplumsal sorumlulukları yerine getirmek katılım boyutunu oluşturmaktadır. Bu boyut, yaşlı bireylerin bilgi, deneyim ve yeteneklerini buldukları topluma aktarmaları açısından oldukça önemlidir.

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 2002 yılında yayınlanan *Aktif Yaşlanma: Bir Politika Çerçevesi* raporuna, *Uluslararası Uzun Yaşam Merkezi (ILC-Brezilya)* tarafından bir boyut daha eklenmiştir. Yapılan bu düzenlemeyle birlikte aktif yaşlanma modeline *yaşam boyu öğrenme* faktörü dahil edilmiş ve böylece aktif yaşlanma kavramı *Uluslararası Uzun Yaşam Merkezi (ILC-Brezilya)* tarafından “insanların yaşlandıkça yaşam kalitesini artırmayı amaçlayan sağlık, yaşam boyu öğrenme, katılım ve güvenlik fırsatlarını optimize etme süreci” olarak tanımlanmıştır (Faber, 2015; Özmete, 2016).

Şekil 1. Aktif yaşlanmanın boyutları (WHO, 2002)

2.3. Aktif Yaşlanma Modelinin Temel Belirleyicileri

Aktif yaşlanma kavramı aynı zamanda “sağlıklı yaşlanma”, “başarılı yaşlanma” veya “verimli yaşlanma” gibi daha kapsayıcı bir mesaj iletmeyi amaçlamakta ve bireylerin yaşlanma süreçlerini etkileyen temel belirleyicilerin neler olduğunu açıklamaktadır (Kalache & Kickbusch, 1997). DSÖ (Dünya Sağlık Örgütü) tarafından 2002 yılında önerilen aktif yaşlanma modeli, altı belirleyici grubu içeren çeşitli yönleri kapsamaktadır. Bu belirleyici gruplar şunlardır (Şekil 2): *Sağlık ve Sosyal hizmetler, Davranışsal Belirleyiciler, Kişisel Belirleyiciler, Fiziksel Çevre Belirleyicileri, Sosyal Çevre Belirleyicileri, Ekonomik Belirleyiciler* (WHO, 2002).

Aktif yaşlanma modelinde kültür ve cinsiyet, diğer faktörler üzerinde çapraz belirleyici etkilere sahip olarak tanımlanmaktadır. Bu faktörler, yaşlılara ve yaşlanmaya yönelik tutumları ve bakış açılarını şekillendirmeleri açısından ayrı bir öneme sahiptir. Kültür, toplumun tüm davranış biçimlerini, yaşlılara yönelik sağlık hizmetlerini ve yaşlanmanın algılanışını etkilemektedir. Örneğin, bazı toplumlarda yaşlanma süreciyle ilişkilendirilen hastalıklara karşı, önleyici ve koruyucu sağlık hizmetlerine yeterince önem verilmemesi durumu gözlemlenebilir. Bu açıdan hastalıklara yönelik önlem alma düşüncesi daha az vurgulanabilir. Başka toplumlarda ise yaşlanma, doğal bir süreç olarak kabul edilir ve yaşlılıkla ilişkilendirilen hastalıkların önlenmesi için gerekli adımların atılması gerektiği düşünülebilir.

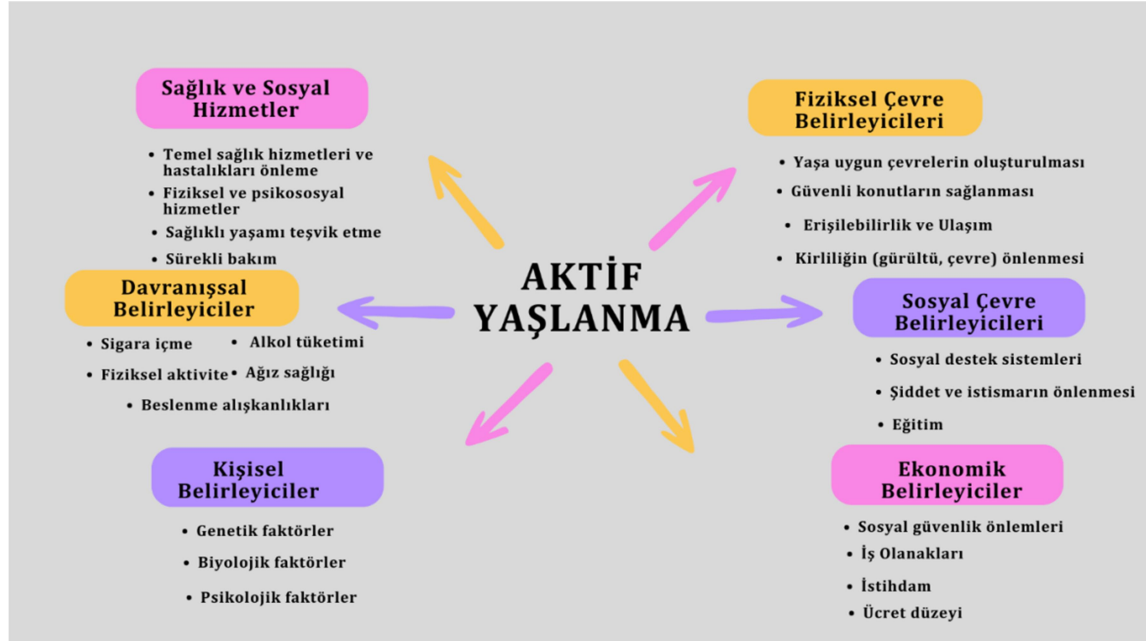
Cinsiyet, kültür gibi yaşlılara yönelik tutumları etkileyen diğer bir faktördür. Örneğin, bazı toplumlarda erkeklerin sağlık hizmetlerine erişimi daha kolay olabilirken, kadınların sağlık sorunlarına ilişkin farkındalığın ve hizmetlere erişiminin sınırlı olabileceği görülebilir. Bununla birlikte, kültürel normlar cinsiyet rollerini belirleyebilir ve yaşlılık döneminde kadın ve erkeklerin karşılaştığı sosyal beklentileri farklılaştırabilir.

Kültür aynı zamanda, genç nesillerle uyumlu bir yaşam biçimi tercih edilip edilmediği konusunda kilit bir rol oynamaktadır. Örneğin, Asya ülkelerinde kuşaklar arası dayanışma önemsenerek yaşlı ve genç bireylerin bir arada kalması teşvik edilirken, Batı toplumlarında bireysel yaşam tarzı daha öncelikli olabilmektedir. Bu bağlamda, kültürel faktörlerin yaşlılara yönelik tutumları, yaşlılıkla ilgili bakış açısını ve yaşlanma sürecine dair sağlık hizmetlerini etkilediği düşünülmektedir. Kültürel farklılıkların ve cinsiyet rollerinin dikkate alınması, yaşlı bireylere daha iyi destek ve hizmetler sunmak için aktif yaşlanma bağlamında önemli bir adımdır (WHO, 2002).

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından geliştirilen “Aktif Yaşlanma” modelinin geçerliliğini değerlendirmek amacıyla yapılan bir çalışmanın bulguları, aktif yaşlanma modelinin doğrulanmadığını göstermiştir. Modelin sunduğu belirleyicilerin çoğunun istatistiksel olarak anlamlı sonuçlar vermediği bulunmuştur. Bu bulgular, aktif yaşlanma kavramının çeşitli faktörlerin karmaşık yapısından etkilendiğini ve bu kavramın farklı bağlamlar ve kültürler arasında değişebileceğini

göstermektedir (Paúl, Ribeiro & Teixeira, 2012). Bu nedenle, aktif yaşlanma politikaları ve müdahalelerinin, yerel koşulları, kültürel bağlamı, bireylerin de-

mografik özellikleri ve bireysel ihtiyaçları dikkate alarak geliştirilmesi daha doğru bir yaklaşım olacaktır.

Şekil 2. Aktif yaşlanma modelinin temel belirleyicileri (WHO, 2002)

Dünya Sağlık Örgütü (WHO) tarafından 2002 yılında yayınlanan *Aktif Yaşlanma: Bir Politika Çerçevesi* raporu dışında *Uluslararası Uzun Yaşam Merkezi (ILC-Brezilya)*, aktif yaşlanmanın temel belirleyicilerini farklı bir şekilde aşağıda maddeler halinde açıklamıştır:

1. "Aktif" olmak sadece fiziksel aktivite veya işgücüne katılım ile sınırlı değildir. Aynı zamanda sosyal, kültürel, manevi ve aile yaşamına, gönüllülük ve yurttaşlık faaliyetlerine de anlamlı bir katılımı içermektedir.
2. Aktif yaşlanma, kırılğan, engelli ve bakıma muhtaç yaşlı yetişkinlerden sağlıklı ve yüksek işlevselliği olan yaşlılara kadar her yaş grubundaki kişilere uygulanmaktadır.
3. Aktif yaşlanmanın hedefleri, önleyici, iyileştirici ve palyatif yaklaşımları içerir ve bireysel kapasite ve kaynak aralığındaki ihtiyaçları ele almaktadır.
4. Aktif yaşlanma kişisel özerklik ve bağımsızlığın yanı sıra, karşılıklı bağımlılığı teşvik eder yani bireyler arasında karşılıklı alma ve verme ilişkisini desteklemektedir.
5. Aktif yaşlanma, kaynakların yaş grupları arasında adil bir şekilde dağıtılması, her neslin uzun vadeli refahına yönelik kaygılarını dikkate alır ve kuşaklar arasında iletişim ve destek fırsatlarının sağlanmasıyla kuşaklar arası dayanışmayı teşvik etmektedir.

6. Aktif yaşlanma, politika eylemlerini sadece yukarıdan aşağıya değil, aynı zamanda aşağıdan yukarıya katılım fırsatlarını teşvik ederek daha kapsayıcı hale getirmektedir.
7. Aktif yaşlanma insanlara, geliştikçe, olgunlaştıkça ve yaşlandıkça hayatın her alanında fırsat ve muamele eşitliği tanıyan hak temelli bir yaklaşımdır. Çeşitliliğe saygı duyar ve BM'nin *Yaşlı Kişiler için Bağımsızlık, Katılım, Haysiyet, Bakım ve Kendini Gerçekleştirme* ilkeleri dahil olmak üzere tüm Birleşmiş Milletler (BM) insan hakları sözleşmelerini, ilkelerini ve anlaşmalarını yerine getirir. Yaşam boyu eşitsizlik ve dışlanma yaşayan kişilerin haklarını vurgulamaktadır.
8. Aktif yaşlanma bireysel sorumluluğu teşvik ederken, toplumdaki dışlanmış bireyleri suçlamaksızın destekler. Tam vatandaşlık ve sağlıklı seçimler yapabilme imkanları sunmak için yaşam boyu bir yaklaşım benimsemektedir (Faber, 2015).

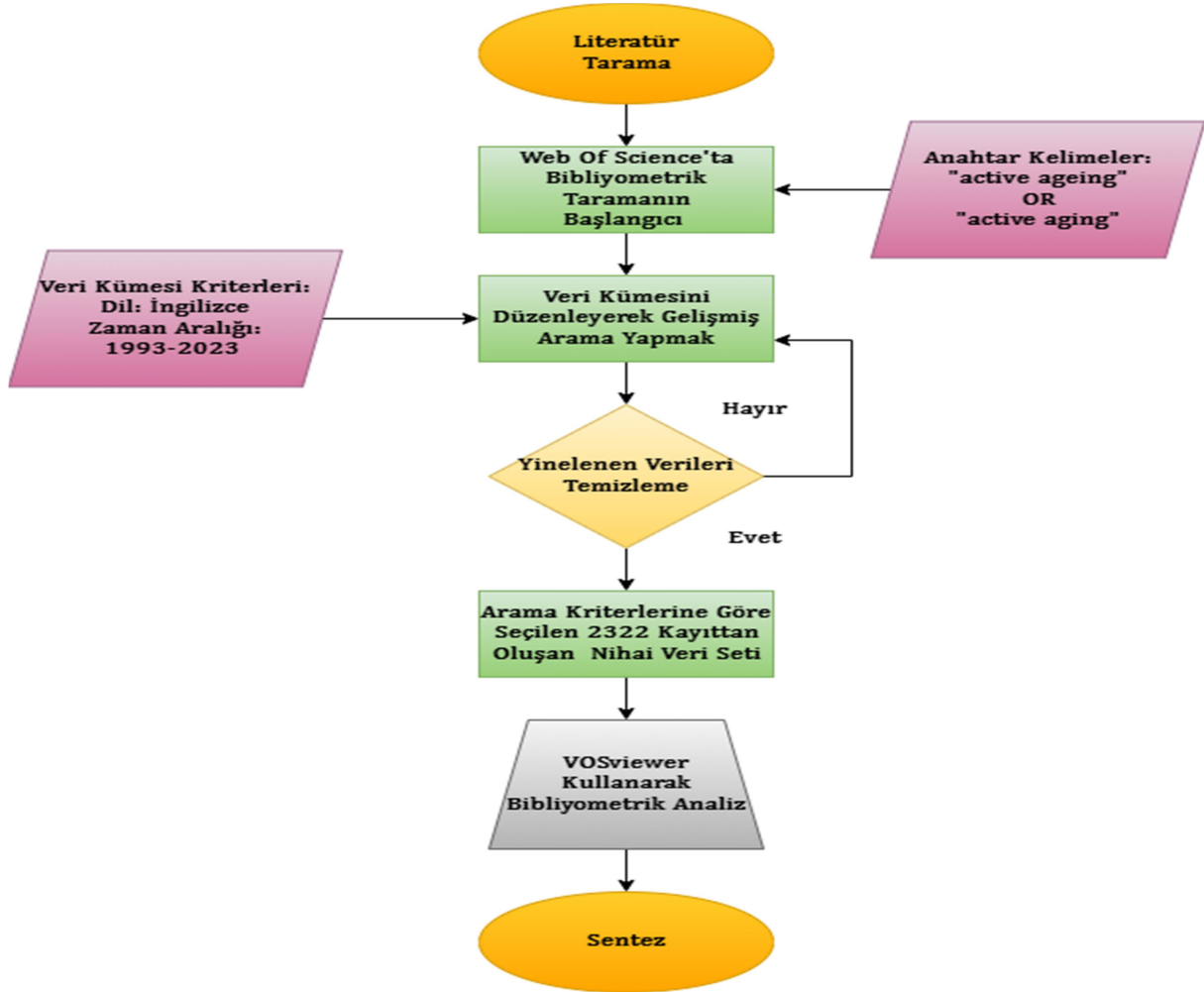
3. METODOLOJİ VE YÖNTEM

Araştırmanın metodolojisi, bibliyometrik analiz yönteminin temel adımlarını takip etmektedir. Bu nedenle araştırmada, bilim haritalama yöntemlerinden bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmaktadır. Bilim haritalama veya bibliyometrik haritalama yöntemi, bibliyometri alanındaki önemli araştırma konuları arasında yer almaktadır (Morris & Van Der Veer Martens, 2008; Waltman, Van Eck & Noyons, 2010; Cobo, López-Herrera, Herrera-Viedma & Herrera, 2011). Bu

kapsamda araştırma konusuyla ilgili bilimsel literatürün yapısını ve dinamiklerini ortaya çıkarmak için bibliyometrik verilerin analizi ve görselleştirme tekniklerinin kullanıldığı bilim haritalama yöntemlerinden biri olan bibliyometrik analiz yöntemi bu çalışmada kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, büyük hacimli bilimsel verilerin araştırılması ve analiz edilmesi için kullanılan oldukça popüler ve güçlü bir yöntemdir (Donthu, Kumar, Mukherjee, Pandey & Lim, 2021).

Bu çalışma, aktif yaşlanma konusunda mevcut durumu ve gelecekteki araştırmalar için öncelikli konuların ve

potansiyel iş birliği alanlarının belirlenmesini amaçlamaktadır. Web of Science veri tabanı üzerinde yapılan tarama sonuçları, aktif yaşlanma ile ilgili yayın türleri, önde gelen yazarlar, ülkeler, kuruluşlar, anahtar kelimeler, yayınlar ve çeşitli bilimsel ilişkiler, çalışmanın odak noktasını oluşturmaktadır. Bu doğrultuda yapılacak çalışmanın, aktif yaşlanma konusuyla ilgili yapılacak diğer araştırmalara rehberlik ederek önemli bilgiler sağlaması beklenmektedir.

Şekil 3. Araştırmanın metodolojisi

3.1. Bibliyografik Verilerin Toplanması

Verilerin alınabileceği farklı bibliyometrik kaynaklar bulunmaktadır. Bunlar arasında Web of Science (WoS) veya Scopus gibi kaynaklar yer almaktadır (Cobo vd., 2011; Donthu vd., 2021; Prancutè, 2021b). Web of Science, Thomson Scientific tarafından geliştirilmiş olup belirli yayınların önemini ve etkisini değerlendirmek amacıyla, dergilerin etki faktörlerini ve akademik referans alanlarını öne çıkaran bir veri tabanıdır. Platform, kullanıcılara anahtar kelime, yazar, grup yazarı ve tam kaynak başlığı gibi çeşitli seçeneklerle arama yapma olanağı tanımaktadır. Aynı

zamanda, araştırmacıların kısaltma ifadelerle arama yapabilmesi konusunda oldukça elverişli bir veri tabanıdır (Falagas, Pitsouni, Malietzis & Pappas, 2007).

Web of Science veri tabanı üzerinden 23.01.2024 tarihinde "konu" bölümünden "active ageing" OR "active aging" anahtar kelimeleri kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. Tarama sonucunda elde edilen 2640 veriden "dil: İngilizce" ve "zaman aralığı:1993-2023" arama kriteri sonucunda ortaya çıkan nihai 2322 bibliyografik veri seti bu çalışmada analiz birimi olarak kullanılmıştır.

3.2. Analiz Yöntemi

Genellikle “bilim haritalama” olarak adlandırılan bibliyometrik ağların görselleştirilmesi fikri, bibliyometrik araştırmanın ortaya çıktığı ilk dönemden itibaren araştırmacılar tarafından ciddi bir ilgi görmüştür. Bu yaklaşım, yayınların ve yazarların alıntı ilişkilerinden, ortak yazarlık ilişkilerine ve anahtar kelimeler arasındaki birlikte görülme ilişkilerine kadar geniş bir yelpazede çeşitli bibliyometrik ağları analiz etmek için etkili bir yaklaşım olarak kullanılmaktadır. Zaman içinde araştırmacılar giderek daha büyük ağları analiz etmeye başlamış ve bu durum daha gelişmiş görselleştirme teknikleri ve araçlara olan ihtiyacı ortaya çıkarmıştır (Van Eck & Waltman, 2014). VOSviewer da bu araçlardan biridir. VOSviewer, büyük bibliyometrik haritaların grafiksel temsilini etkili bir şekilde sağlayarak kolayca yorumlanabilir haritalar sunma konusunda etkili bir yazılım aracıdır (Van Eck & Waltman, 2009).

VOSviewer, bibliyometrik verileri kullanarak bilimsel literatürdeki ilişkileri ortaya çıkaran ve bu ilişkileri görsel bir formda keşfetme imkânı sunmaktadır. Bu araç, bilim dünyasındaki önemli bağlantıları anlama ve analiz etme amacıyla özel olarak geliştirilmiştir. Temel işlevselliği, bilimsel makaleler, yazarlar, kurumlar ve anahtar kelimeler gibi çeşitli analiz birimleri arasındaki bağlantıları belirlemek ve bu bağlantıları çeşitli özelliklere göre düzenleyerek anlamlı desenleri ortaya çıkarmaktır (Van Eck & Waltman, 2018).

4. BULGULAR

4.1. Yayın Türleri ve Yayın Sayıları

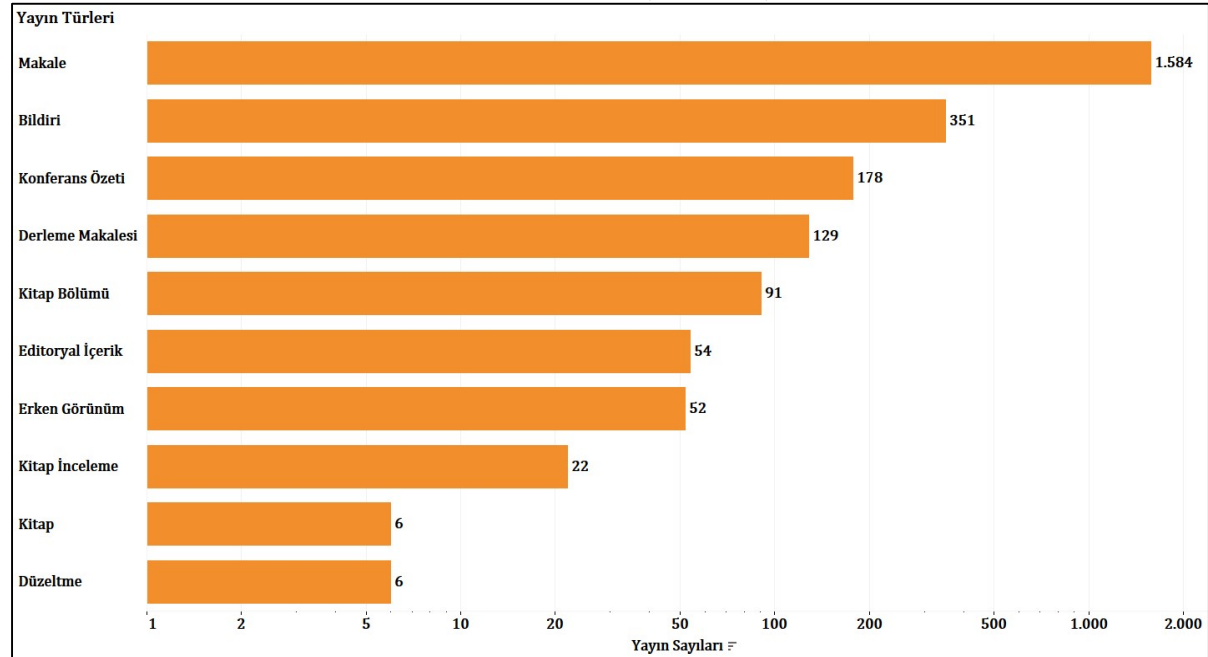
Aktif yaşlanma konusuyla ilgili bilimsel çalışmaların yayın türlerine göre yayın sayıları Tablo 1’de yer almaktadır. Görüldüğü gibi makaleler (1584), en fazla yayın türüdür. Bunu, bildiriler (351), konferans özetleri (178) ve derleme makaleleri (129) takip etmektedir. Kitap bölümleri (91), editoryal içerik (54), kitap incelemeleri (22), erken görünümler (52) iken, kitaplar (6) ve düzeltmeler (6) daha az sayıdadır.

Tablo 2 ise, 2014-2023 yılları arasında aktif yaşlanma konusunda yapılan yayın sayılarının yıllara göre dağılımını göstermektedir. Yayın sayılarının yıllara göre değişimi dikkat çekicidir. Son on yıllık dönemde 2014 yılından itibaren yayın sayılarında sürekli bir artış olduğu anlaşılmaktadır. Ancak 2023 yılı, önceki iki yıla göre bilimsel çalışmaların nispeten azaldığı bir yıl olmuştur.

4.2. Ortak Yazarlık Analizi

Bilim insanları, yeni bilgiler keşfetme ve farklı türlerdeki bilgi ve becerileri birleştirme ihtiyacından dolayı iş birliği yapmaktadırlar. Ortak yazarlık analizi, karmaşık bilimsel iş birliği ağlarını anlamak için kullanılan önemli bir yöntemdir. Bu analiz genellikle dört ana adımdan oluşur. İlk olarak, bilimsel yayınların toplanması ve elde edilmesi gerekmektedir. Ardından, yazarlar, kuruluşlar ve ülkeler için verilerin düzenlenmesi ve standartlaştırılması yapılır.

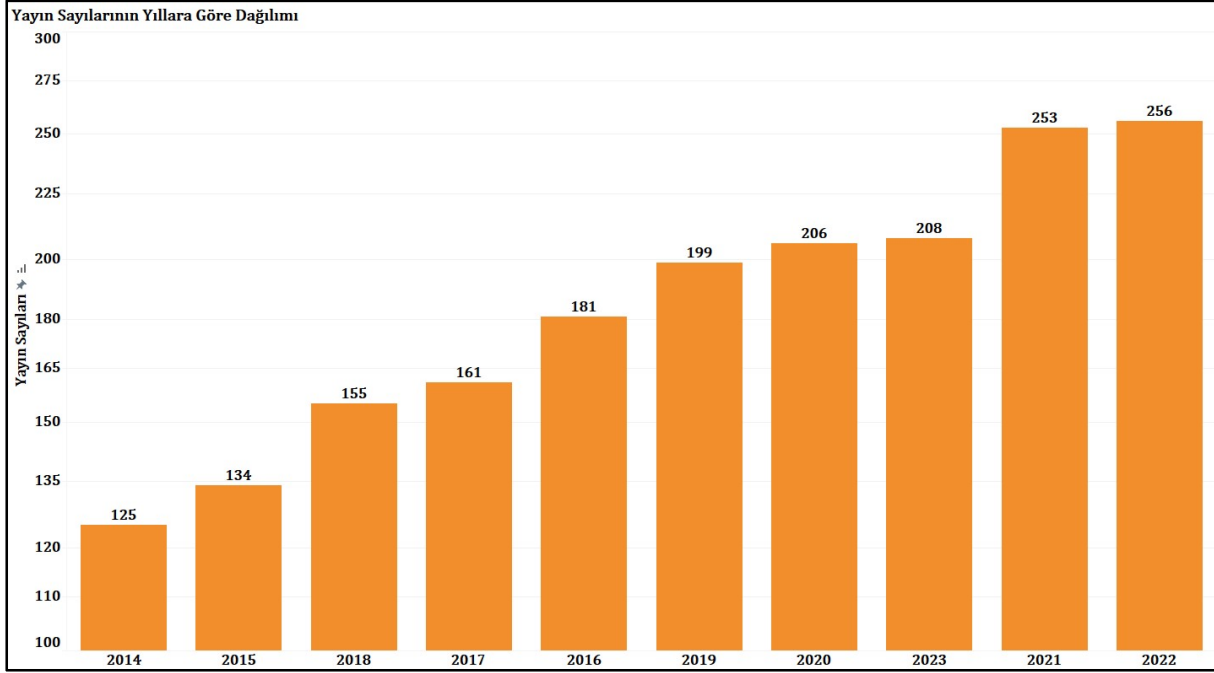
Tablo 1. WoS’taki aktif yaşlanma konulu yayın türleri ve sayısı (1993-2023)

Üçüncü adımda, elde edilen verilerin ağ yapılarında görselleştirilmesi gerçekleştirilir. Son olarak, elde edilen sonuçların analiz edilmesi ve yorumlanması aşamasına geçilir. Bu aşamada, analiz sonrası bulgularının anlamı ortaya çıkarılmaktadır. Bu süreç, bilimsel iş birliği ağlarının yapısını ve özelliklerini anlamak ve değerlendirmek için önemlidir (De Paula Fonseca E Fonseca, Sampaio, De Araújo Fonseca & Zicker, 2016).

VOSviewer ortak yazarlık analizi, yazarlar arasındaki bilimsel iş birliğinin temel yönlerini ortaya çıkaran ve güvenilir algoritmaları içeren bir analiz türüdür. Bu analiz, bilimsel çalışmaların yazarlar, kurumlar ve ülkeler arasındaki ilişkilerini anlamak ve görselleştirmek için kullanıldığı önemli bir analiz yöntemidir (Oladinrin, Gomis, Jayantha, Obi & Rana, 2021).

Tablo 2. WoS'ta aktif yaşlanma konusundaki yayınların dağılımı (2014-2023)

4.2.1. Yazarlar

Analiz, toplamda 7059 yazardan oluşan bir veri seti üzerinde yapılmıştır. Bu veri setinin analizi, 5 yayın yapan ve 5 kez alıntılanma eşiğini karşılayan yazarlardan oluşan 76 frekans eşiği (threshold) sonucunda yapılmıştır. Eşiğin belirlenmesi aşamasında VOSviewer'da net bir görselleştirme elde etmek için en az üç kez iterasyon denemesi yapılmıştır. Eşik değerinin belirlenmesinin ardından, başlangıçta 7056 olan yazar sayısının yaklaşık %11,28'ine karşılık gelen 796 yazar, en üretken yazarları belirlemek için analiz birimini oluşturmuştur.

VOSviewer, yayınların, yazarların, kurumların ve ülkelerin bağlantıları ve toplam bağlantı gücü gibi özelliklerini analiz ederek önemli bilgiler sunmaktadır. Ortak yazarlık analizindeki bağlantıların özelliği, bir araştırmacının diğer araştırmacılarla olan ortak yazarlık bağlantılarının sayısını gösterirken, toplam bağlantı gücü özelliği ise aynı araştırmacının ortak yazarlık bağlantılarının toplam gücünü ifade etmektedir. Bu özellikler, bir araştırmacının ağ içindeki konumunu ve

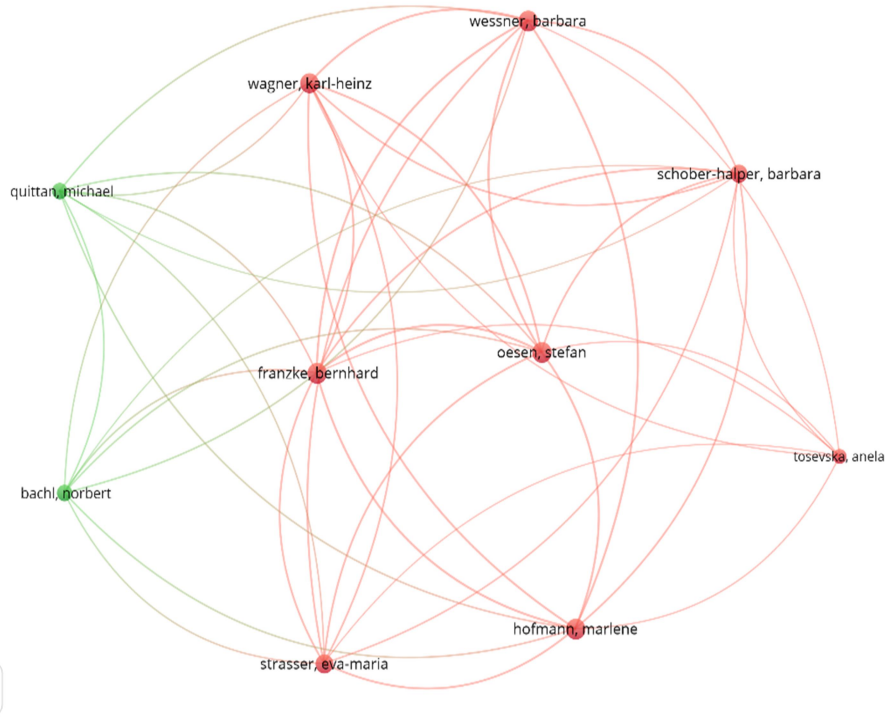
etkisini değerlendirmek için kullanılmaktadır (Van Eck & Waltman, 2018).

Tablo 3, aktif yaşlanma konusunu çalışan farklı yazarların akademik performansını çeşitli ölçütlere dayanarak göstermektedir. Andrea Principi ve Taina Rantanen, yayın sayısı bakımından öne çıkmaktadır. Alan Walker ise, toplam atıf sayısı açısından en yüksek değere sahiptir. Ancak, atıf sayısı tek başına bir yazarın etkisini ölçmek için yeterli değildir. Bu nedenle, toplam bağlantı gücü metriği, yazarların diğer akademisyenlerle kurduğu iş birlikleri ve etkileşim düzeyini ölçmede daha kapsamlı bir yaklaşım sunmaktadır (Van Eck & Waltman, 2009; Van Eck & Waltman, 2018). Toplam bağlantı gücü metriği, Bernard Franzke, Marlene Hofmann, Stefan Oesen ve Barbara Wessner'in, diğer yazarlarla daha yoğun ve güçlü iş birliklerine sahip olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte, Asghar Zaidi ve Alan Walker'ın bağlantı gücü diğer yazarlara göre oldukça düşüktür. Tablo 3 ve Şekil 4 birlikte incelendiğinde ise, en üretken yazarların aslında, en sık iş birliği yapan yazarlar arasında olmadığı görülmektedir.

Tablo 3. Aktif yaşlanma alanındaki en üretken yazarlar

En Üretken Yazarlar	Toplam Yayın	Atıflar	Toplam Bağlantı Gücü
Andrea Principi	20	214	38
Taina Rantanen	18	273	52
Erja Portegijs	16	229	47
Marco Socci	15	138	37
Asghar Zaidi	14	184	1
Alan Walker	14	1.082	4
Stefan Oesen	12	278	85
Marlene Hofmann	12	278	85
Bernard Franzke	12	278	85
Barbara Wessner	12	278	85
Karl Heinz Wagner	11	213	79

Şekil 4. Yazarlar arasındaki iş birliğini gösteren ağ görselleştirmesi

4.2.2. Kurum/Kuruluşlar

Kurum analizi, 2452 kurum arasından 5 yayın yapan ve 5 alıntılanma eşiğini karşılayan 192 frekans eşiği ile yapılmıştır. Bu eşik sonucunda 173 kurum analiz birimi oluşturmuştur. Tablo 4, aktif yaşlanma konusundaki akademik araştırmaların küresel boyuttaki dağılımını ve üniversiteler arasındaki performans

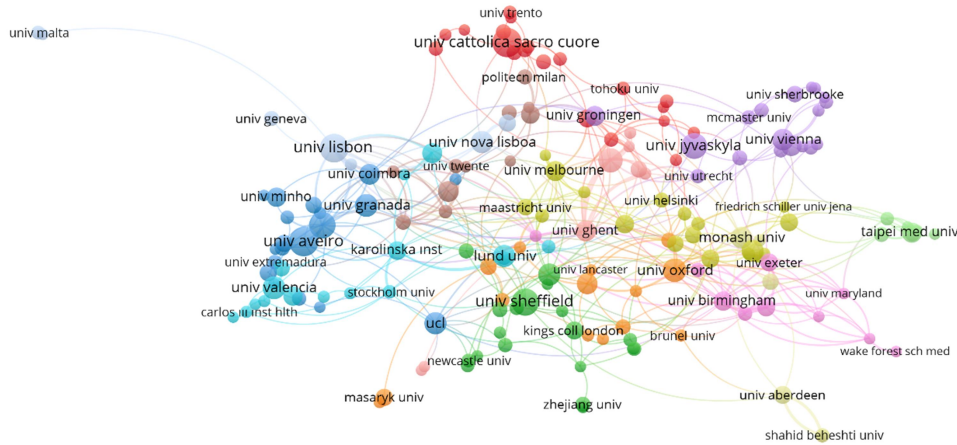
farklarını göstermektedir. Yayın sayıları, atıf sayıları ve toplam bağlantı güçleri, bir üniversitenin bu alandaki etkisini ve araştırma ağlarını belirlemede önemli ölçütlerdir. Bu metrikler, üniversitelerin araştırma konusyla ilgili etkisi ve iş birliği ağlarını belirlemeye yardımcı olmaktadır.

Tablo 4. Aktif yaşlanma konusunda yayın yapan en üretken kurumlar

En Üretken Kurumlar	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
University Of Aveiro	32	188	14
Università Cattolica del Sacro Cuore	32	368	7
University of Lisbon	31	197	37
University Of Sheffield	27	1.295	7
University of Porto	26	161	31
University of Jyväskylä	25	290	7
Vrije Universiteit Brussel	22	491	39
University of Oxford	21	145	21
University of Valencia	20	75	11
Universidad de Granada	20	108	6
University of Manchester	19	440	15

Tablo 4’de yer alan veriler incelendiğinde, University Of Aveiro, Università Cattolica del Sacro Cuore ve University of Lisbon kurumlarının yayın sayılarıyla alanın önemli bir parçası olduklarını göstermektedir. Vrije Universiteit Brussel, University of Lisbon ve University of Porto gibi kurumlar, yüksek bağlantı güçlerine sahiptir. Öte yandan University of Sheffield yayın ve atıf sayı bakımından yüksek bir değere sahip-

tir. Ancak toplam bağlantı gücü diğer kurumlara göre düşüktür. Şekil 5’de yer alan kurumlar arası iş birliğini gösteren ağ görselleştirmesi, çeşitli ülkelerin kurumlarının farklı perspektifler ve uzmanlık alanlarıyla bir araya gelerek aktif yaşlanma sürecini anlamak ve yaşlı bireylerin yaşam kalitesini artırmak için iş birliği yaptığını göstermektedir.

VOSviewer

Şekil 5. Kurumlar arasındaki iş birliğini gösteren ağ görselleştirmesi

4.2.3. Ülkeler

Ülkeler analizi, 84 ülke arasından 5 yayın yapan ve 5 alıntılanma eşliğini karşılayan 58 frekans eşliği ile yapılmıştır. Tablo 5’de yer alan veriler, uluslararası

bilimsel iş birliğinin giderek arttığını göstermektedir. En fazla uluslararası iş birliği yapan ülkeler İspanya, İngiltere, ABD, İtalya, Çin, Portekiz, Avustralya, Almanya, Hollanda ve Kanada olarak sıralanmıştır. Bu ülkeler, yayın sayısı, atıf sayısı, bağlantı sayısı ve toplam

bağlantı gücü açısından öne çıkmaktadır. İspanya, İngiltere, ABD ve İtalya sırasıyla en yüksek yayın sayı-

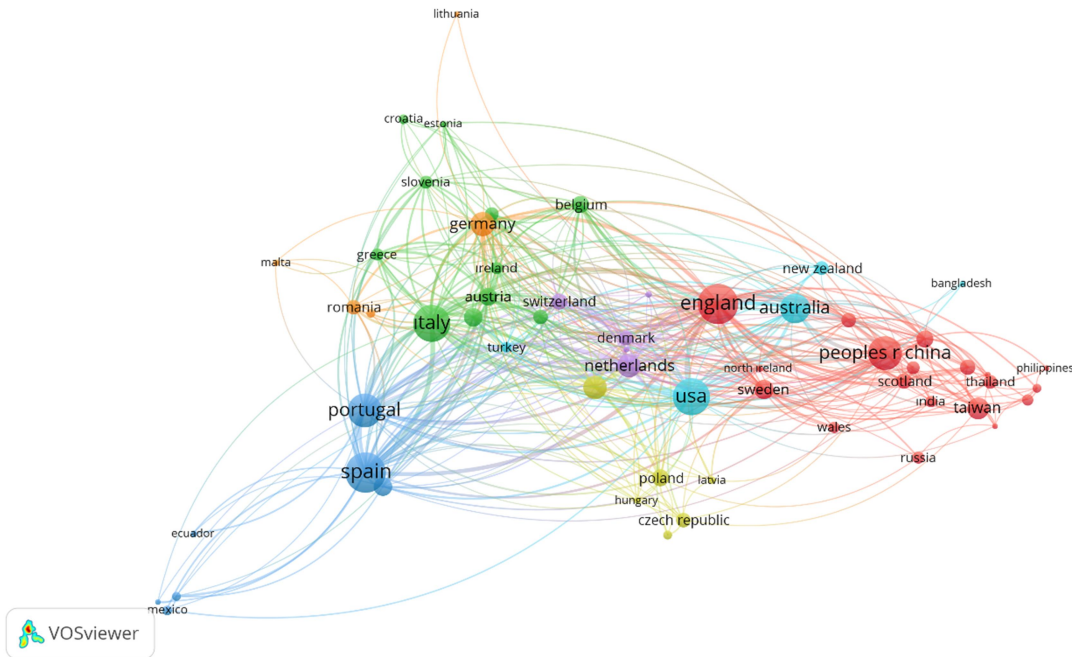
sına sahip ülkelerdir.

Tablo 5. Aktif yaşlanma konusunda yayın yapan en üretken ülkeler

En Üretken Ülkeler	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	Bağlantı Sayıları	Toplam Bağlantı Gücü
İspanya	271	2.733	35	182
İngiltere	266	5.581	41	240
İtalya	225	3.663	31	161
ABD	225	2.235	39	171
Çin	192	1.849	28	93
Portekiz	191	1.202	33	166
Avustralya	150	2.891	31	110
Almanya	99	1.396	34	104
Hollanda	93	1.197	36	145
Kanada	92	1.877	27	62
Tayvan	78	877	13	38
İsveç	61	616	24	44
Brezilya	59	356	19	42
Finlandiya	58	562	21	60
Avusturya	53	801	29	88
Polonya	49	744	16	41
Japonya	49	549	25	49
Belçika	49	1.691	21	60
İsviçre	45	767	21	60
İskoçya	41	428	16	38

Ülkelerin yaptığı yayınların atıf sayısında ise İngiltere'nin öne çıktığı görülmektedir. Ayrıca, Çin gibi büyük bir ülkenin yayın sayısı açısından İspanya, Portekiz ve İtalya gibi Avrupa ülkeleriyle oldukça benzer düzeyde olduğu, ancak atıf sayısının ve bağlantı gücünün bu

ülkelere göre daha düşük olduğu dikkat çekmektedir. Bağlantı gücü açısından İngiltere'nin üstünlüğü bulunmaktadır. Ardından İspanya, ABD ve İtalya gibi diğer ülkeler bağlantı gücü açısından öne çıkmaktadır.

Şekil 6. Ülkeler arasındaki iş birliğini gösteren ağ görselleştirmesi

4.3. Anahtar Kelime Analizi

Anahtar kelimelerin görselleştirilmesi sürecinde, daha anlaşılır bir görsel elde etmek amacıyla tüm anahtar kelimeler yerine, yazarlar tarafından daha çok tekrar edilmiş olan anahtar kelimeler belirlenmiştir. Bu hedef doğrultusunda, anahtar kelime analizi için 2322 yayından çekilen ve 4576 anahtar kelime içeren bir veri seti kullanılmıştır. Analiz, 9 minimum tekrar şartını karşılayan, yani en az 9 kez geçen 114 anahtar kelimenin belirlendiği bir frekans eşiği (threshold) ile gerçekleştirilmiştir. Eşik değeri belirlenmeden önce 8 farklı deneme iterasyonu gerçekleştirilmiş ve en net ağ görselleştirmesinin 9 minimum eşik değeri ile elde edildiği görülmüştür.

VOSviewer’da her iki öge arasında bir bağlantı bulunmaktadır. Bu bağlantılar, iki öge arasındaki ilişkiyi göstermektedir. Bağlantılar, yayınlar arasındaki bibliyografik eşleşmelerden, araştırmacılar arasındaki iş birliği ilişkilerine ve anahtar kelimeler arasındaki eşzamanlı görülme bağlantılarına kadar çeşitli türleri kapsamaktadır. Ayrıca her bağlantının, pozitif sayısal değerlerle temsil edilen bir gücü bulunmaktadır. Bir ögenin/maddenin sayısal değeri ne kadar yüksekse, diğerleriyle olan bağlantı/ilişki gücü, o kadar yüksektir (Van Eck & Waltman 2018).

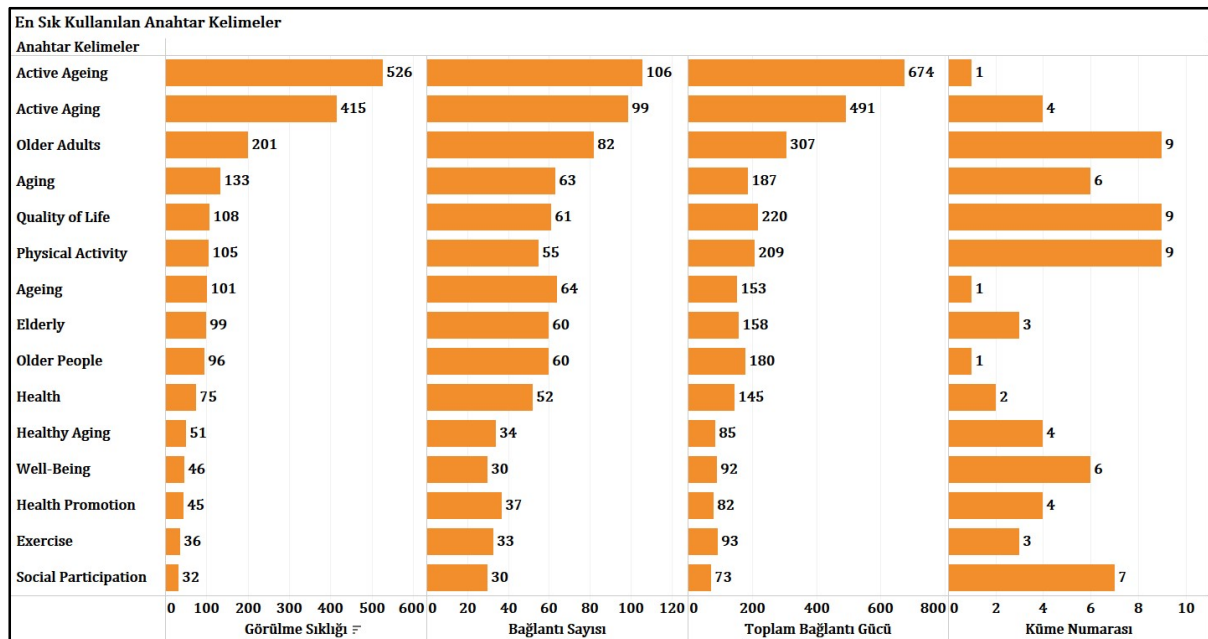
Tablo 6’da aktif yaşlanma konusundaki araştırmalarda geçen anahtar kelimeler ve analiz değerleri verilmiştir. Buna göre “active ageing”, “active aging”, “older adults” ve “aging” gibi anahtar kelimelerin sık görülmesi, aktif yaşlanma konusuyla ilgili yaşlılık çalışmalarının araştırmacılar tarafından öncelikli olarak ele alındığını göstermektedir. Bağlantı sayısı ve toplam bağlantı gücü değerleri, anahtar kelimeler arasındaki güçlü ilişkileri göstermektedir. “Active Ageing” ve “Active

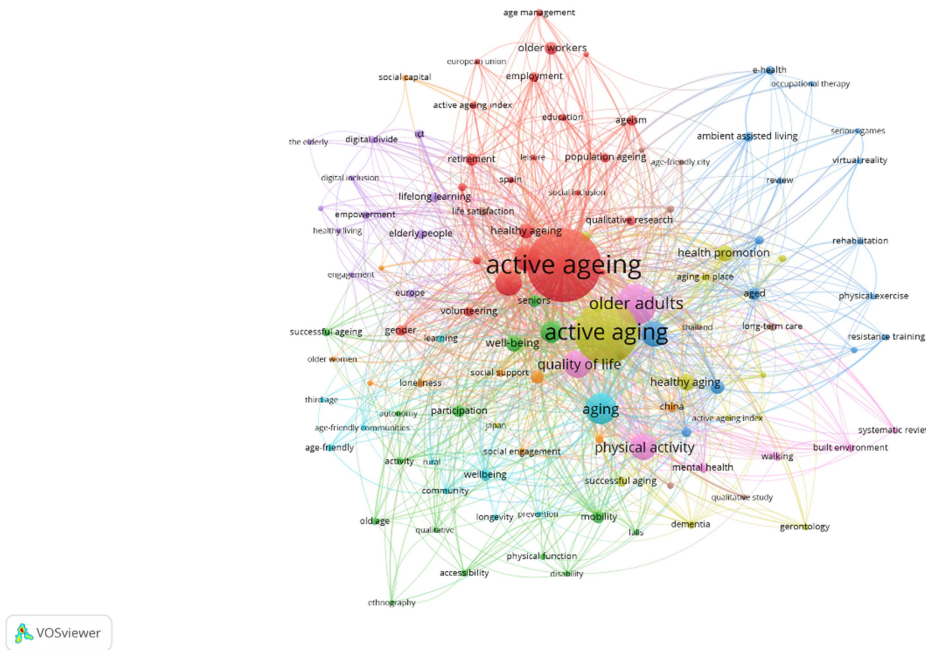
Aging” kelimelerinin yüksek bağlantı sayısı ve toplam bağlantı gücü, “Older Adults”, “Aging”, “Quality of Life” ve “Physical Activity” gibi anahtar kelimelerle daha sık ilişkilendirildiğini ve aralarında güçlü bir bağlantı ağı oluşturduklarını göstermektedir. Bu anahtar kelimeler aktif yaşlanma ile ilgili araştırmaların ana odak noktalarını ve temalarını temsil etmektedir. Küme numaralarını incelediğimizde ise bu numaralar, benzer ya da farklı konuların bir araya getirildiğini göstermektedir. Bu durum, aktif yaşlanma konusunun farklı yönlerinin araştırıldığı ve çeşitli alt konuların ele alındığı anlamına gelmektedir. “Active Ageing” anahtar kelimesi 1. kümeyle ilişkilendirilirken, “Healthy Aging” anahtar kelimesi 4. kümeyle ilişkilendirilmiştir.

4.4. Atıf Analizi

Belirli bir konuda yapılan çalışmalarda kullanılan kaynakların değerlendirilmesinde sıklıkla başvurulan bir yöntem olan atıf analizi, bilimsel iletişim araçlarının bir parçası olan bibliyografik referansların incelenmesi anlamına gelmektedir (Nicolaisen, 2007). Atıf analizi, bir bilimsel çalışmaya yapılan atıfların, çalışmanın yazarı, araştırma alanı veya kurumun etkisini ölçmek için kullanılmaktadır. Bir çalışmanın ne kadar çok atıf aldığı, o çalışmanın akademik alandaki önemini ve etkisini göstermektedir. Benzer şekilde, bir yazarın çalışmalarına yapılan toplam atıf sayısı, o yazarın bilimsel araştırma alanındaki etkisini yansıtmaktadır. Bu durum, o yazarın eserlerinin ne kadar geniş bir kitle tarafından değerlendirildiğini ve diğer yazarları etkilediğini göstermektedir. Ayrıca, dergilerin etkisini değerlendirmek için de atıf analizi kullanılmaktadır. Bir dergide yayınlanan tüm makalelere yapılan toplam atıf sayısı, o derginin ilgili disiplin üzerindeki etkisini gösteren bir gösterge olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle, atıf analizi, akademik araştırmaların etkisini değerlendirmek ve anlamak için yaygın olarak kullanılan bir araçtır (Harter, 1996).

Tablo 6. Aktif yaşlanma konusundaki yayınlarda sık kullanılan anahtar kelimeler

Şekil 7. Anahtar kelimeler arasındaki bağlantıları gösteren ağ görselleştirmesi

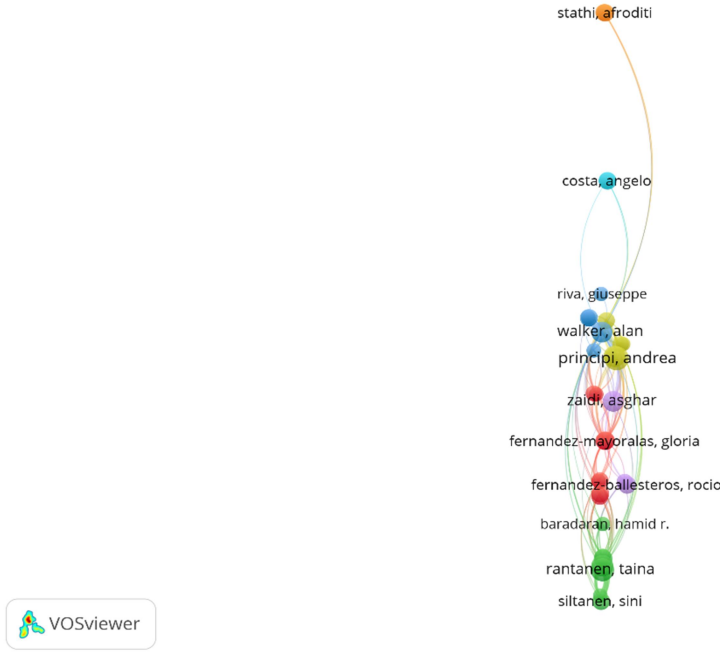
4.4.1. Yazarların Ortak Atıf Analizi

Yazarların ortak atıf analizi, 7059 yazardan oluşan bir veri seti üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu veri setinden en az 5 yayını olan ve 5 kez alıntılanma eşiğini karşılayan 76 frekans eşiği ile analiz yapılmıştır. Analiz sonuçları incelendiğinde, Taina Rantanen, toplam yayın sayısı açısından en yüksek ikinci yazar olmasına rağmen, aldığı atıf ve toplam bağlantı gücü açısından en yüksek birinci etkiye sahip bir yazardır. Alan Walker ise, toplam 14 yayına sahip olmasına rağmen, aldığı

1082 atıf sayısı ile diğer yazarlardan belirgin bir şekilde öne çıkmaktadır. Toplam bağlantı gücü açısından, Bernard Franzke, Marlene Hofmann, Stefan Oesen, Barbara Wessner ve Karl Heinz Wagner gibi yazarlar ön plana çıkmaktadır. Bu yazarlar, yayınlarıyla diğer akademik çalışmalar arasında yoğun bir şekilde bağlantılı ve geniş bir ağa sahip olduklarını göstermektedir. Asghar Zaidi, 14 yayına sahip olmasına rağmen, toplam bağlantı gücü açısından diğer yazarlardan daha düşük bir bağlantı gücüne sahiptir (Tablo 7).

Tablo 7. Aktif yaşlanma konusunda çalışan yazarların ortak atıf analizi

Yazar	Toplam Yayın	Atıflar	Toplam Bağlantı Gücü
Andrea Principi	20	214	89
Taina Rantanen	18	273	167
Erja Portegijs	16	229	150
Marco Socci	15	138	85
Asghar Zaidi	14	184	62
Alan Walker	14	1082	150
Stefan Oesen	12	278	283
Marlene Hofmann	12	278	283
Bernard Franzke	12	278	283
Barbara Wessner	12	278	283
Karl Heinz Wagner	11	213	226

Şekil 8. Yazarlar arasındaki ortak atıf bağlantılarını gösteren ağ görselleştirmesi

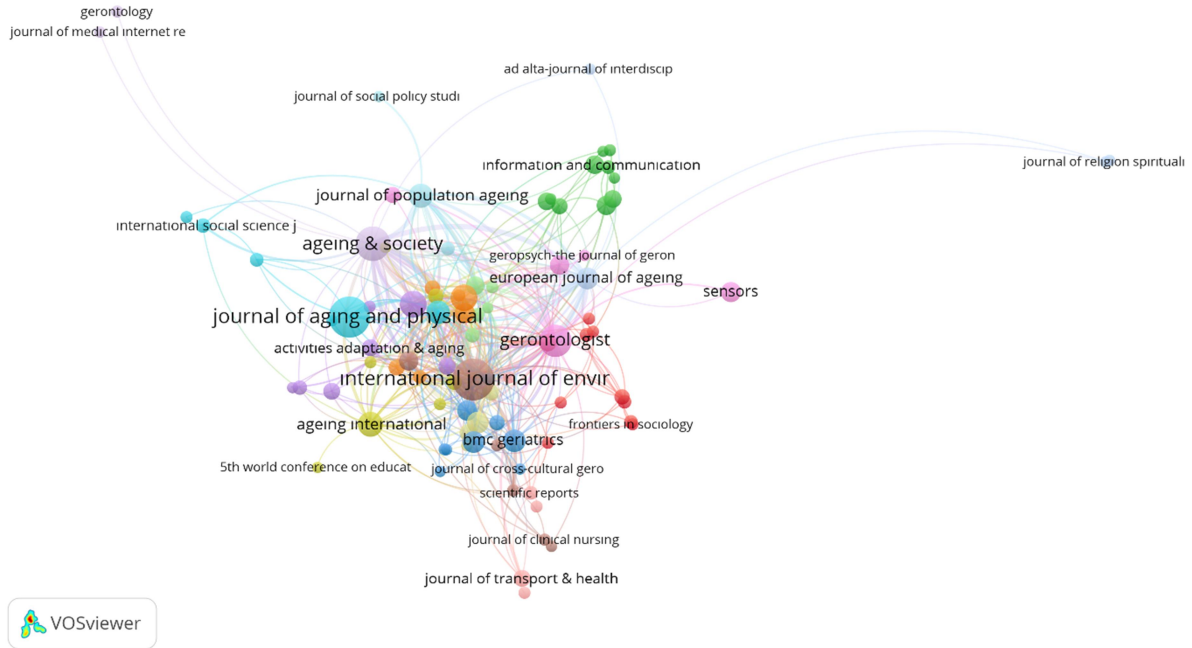
4.4.2. Dergilerin Ortak Atıf Analizi

Dergilerin ortak atıf analizi, bir derginin yayınlarının ne kadar sıklıkla başka yayınlar tarafından atıfta bulunduğunu gösteren bir analizdir. Bu analizler, dergilerin akademik etkisini, yayın performansını ve uluslararası iş birliğini anlamak için önemli bir veri sunmaktadır. Dergilerin ortak atıf analizinde, 1034 dergiden oluşan bir veri seti dikkate alınmıştır. Bu veri setinden en az 5 yayın yapan ve 5 kez alıntılanma eşliğini karşı-

layan dergilerin frekans eşiği 74'tür. Dergiler, yayın sayılarına göre değerlendirildiğinde "International Journal of Environmental Research and Public Health" ve "Journal of Aging and Physical Activity" dergileri en yüksek yayın sayısına sahiptir (Tablo 8). Ancak, yayın sayısı tek başına bir derginin anlamlı etkisini göstermediği için yayınların atıf sayısı ve bağlantı gücü gibi faktörlerle birlikte değerlendirilmelidir.

Tablo 8. Aktif yaşlanma konusunda yayın yapan dergilerin ortak atıf analizi

Dergilerin Ortak Atıf Analizi	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	Bağlantı Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
International Journal of Environmental	98	755	31	141
Journal of Aging and Physical Activity	95	267	10	20
Ageing & Society	62	1.343	53	245
Gerontologist	51	1.763	41	140
Educational Gerontology	33	492	21	46
Frontiers in Public Health	32	76	18	38
Ageing International	27	225	26	55
Journal of Population Ageing	25	306	24	86
Journal of Aging Studies	24	525	23	68
BMC Geriatrics	22	193	19	27
BMC Public Health	20	229	19	43
Sustainability	19	114	19	46
European Journal of Ageing	19	351	37	119
Sensors	17	327	2	3
Social Science & Medicine	16	327	24	36
Archives of Gerontology and Geriatrics	16	626	16	22
Journal of Aging & Social Policy	15	246	29	72

Şekil 9. Dergiler arasındaki ortak atıf bağlantılarını gösteren ağ görselleştirmesi

Atıf sayısı, bir derginin yayınlarının diğer çalışmalar tarafından ne kadar sıklıkla referans alındığını göstermektedir. Bağlantı gücü ise, bir derginin yayınlarının diğer yayınlarla olan ilişkisini ölçmektedir. Özellikle, "Ageing & Society" bağlantı gücü açısından en yüksek değere sahiptir. Sonrasında "International Journal of Environmental Research and Public Health", "Gerontologist" ve "European Journal of Ageing" yüksek bağlantı değerine sahip olan diğer dergilerdir.

4.5. Bibliyografik Eşleşme

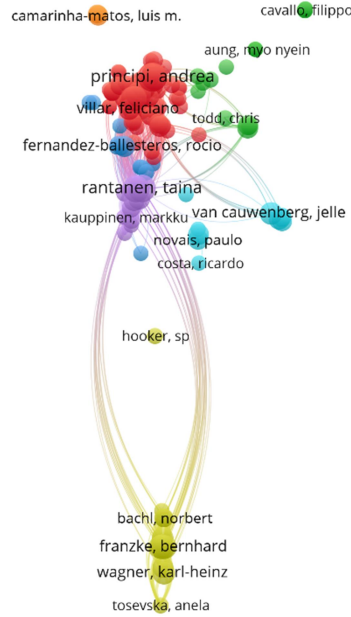
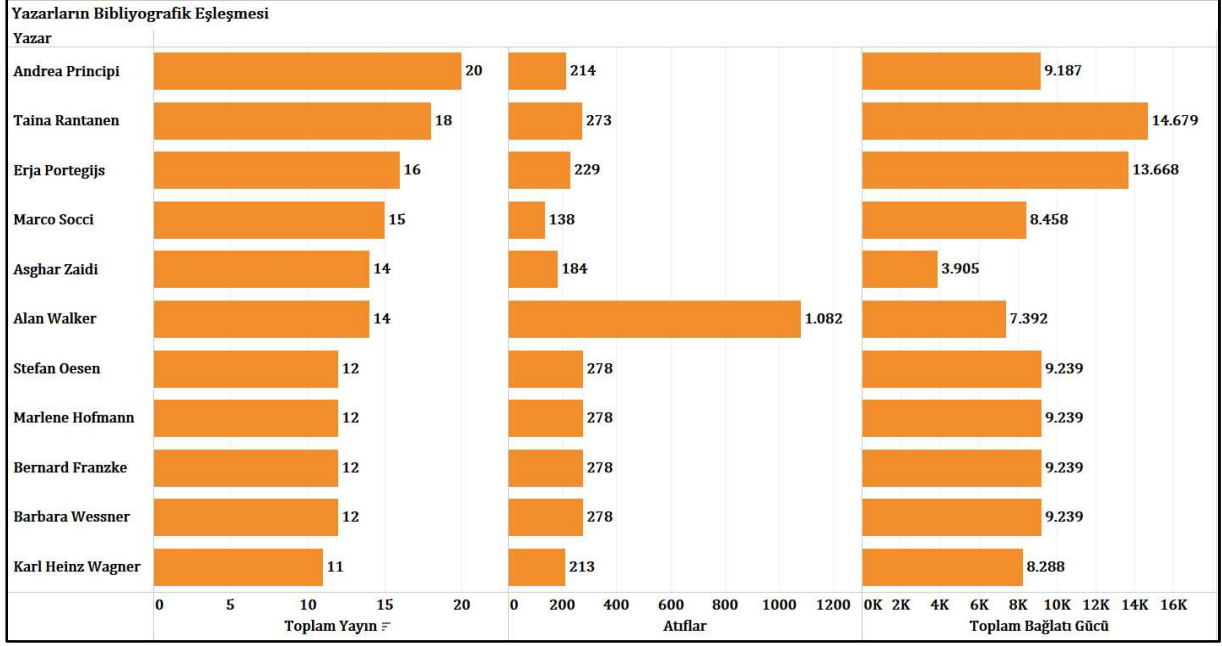
Bibliyografik eşleşme analizi, bir alandaki benzer konuları inceleyen çalışmaları tespit etmek, araştırma alanındaki trendleri ve ilişkileri anlamak, yeni araştırma alanları belirlemek ve potansiyel iş birliği fırsatlarını tanımlamak için kullanılmaktadır. Bu yöntemin uygulanmasında, iki veya daha fazla yayın arasındaki ortak atıfların, sayısı ve çeşitliliği incelenmektedir. Dolayısıyla bibliyografik eşleşme, farklı iki kaynaktan aynı yayına atıf yapılması anlamına gelmektedir (Rehn, Gornitzki, Larsson & Wadskog, 2014). Bibliyografik eşleşme, kaynakların ya da dokümanların ortak atıflarına bakarak birbirleriyle olan benzerliklerini belirleyen bir bibliyometrik analiz yöntemidir. Bu analiz yöntemi, benzer dokümanlar arasındaki ilişkiyi ortaya koymaktadır. Bibliyografik eşleşme analizinin temel amacı, birbirleriyle alakalı ve benzer konuları

inceleyen dokümanları tespit etmektir. Bunun için, atıf analizi yardımıyla dokümanların içinde yer alan atıf bilgileri incelenir ve hangi kaynakları ortaklaşa kullandıkları belirlenir. Birbirine atıfta bulunan dokümanların aynı konuları veya yaklaşımları ele almaları muhtemeldir. Bu nedenle bibliyografik eşleşme analizi, bu ortak atıfları temel alarak konu açısından benzer dokümanları gruplandırmaktadır. Örneğin Alıntı(A; B, C) ifadesi, A'nın B ve C'yi alıntılıdığı anlamına gelirken, Alıntı(A, B; C) ifadesi, A ve B'nin C'yi alıntılıdığı anlamına gelmektedir (Rousseau, Egghe & Guns, 2018).

4.5.1. Yazarların Bibliyografik Eşleşme Analizi

Yazarların ortak atıf analizi için 7059 yazardan oluşan bir veri seti kullanılmıştır. Analiz, en az 5 yayına sahip olan ve 5 kez alıntılanma eşliğini karşılayan 76 frekans eşliği üzerinden gerçekleştirilmiştir.

Analiz sonuçlarına göre Taina Rantanen, toplam yayın sayısı, atıf sayısı ve toplam bağlantı gücü açısından öne çıkmaktadır. Alan Walker, 1082 atıf sayısı ile en fazla atıf alan yazardır. Bernard Franzke, Marlene Hofmann, Stefan Oesen, Barbara Wessner ve Karl Heinz Wagner toplam bağlantı güçleri en fazla olan yazarlardır. Asghar Zaidi ise yayın sayısına göre, toplam bağlantı gücü açısından diğer yazarlardan daha düşük bir bağlantı gücüne sahiptir (Tablo 9).

Tablo 9. Yazarların bibliyografik eşleşme analizi**Şekil 10.** Yazarlar Arasındaki Bibliyografik Eşleşme Bağlantılarını Gösteren Ağ Görselleştirmesi

4.5.2. Dergilerin Bibliyografik Eşleşme Analizi

Dergilerin bibliyografik eşleşme analizi bir alandaki derginin yayınlarının ortak atıflarını inceleyerek bu alandaki araştırmaların bağlantılarını ve etkileşimlerini belirlemek için kullanılan bir bibliyometrik analiz yöntemidir. Bu analiz, bir derginin yayınlarında bulunan benzer kaynaklara yapılan atıfların incelenmesini

içerir ve derginin diğer benzer çalışmalarla olan ilişkilerini ve etkisini değerlendirmek için kullanılmaktadır. Dergilerin ortak atıf analizi için 1034 dergiden oluşan bir veri seti kullanılmıştır. Bu veri setinde, en az 5 yayını olan ve 5 kez alıntılanma eşliğini karşılayan 74 frekans eşiği bulunmaktadır.

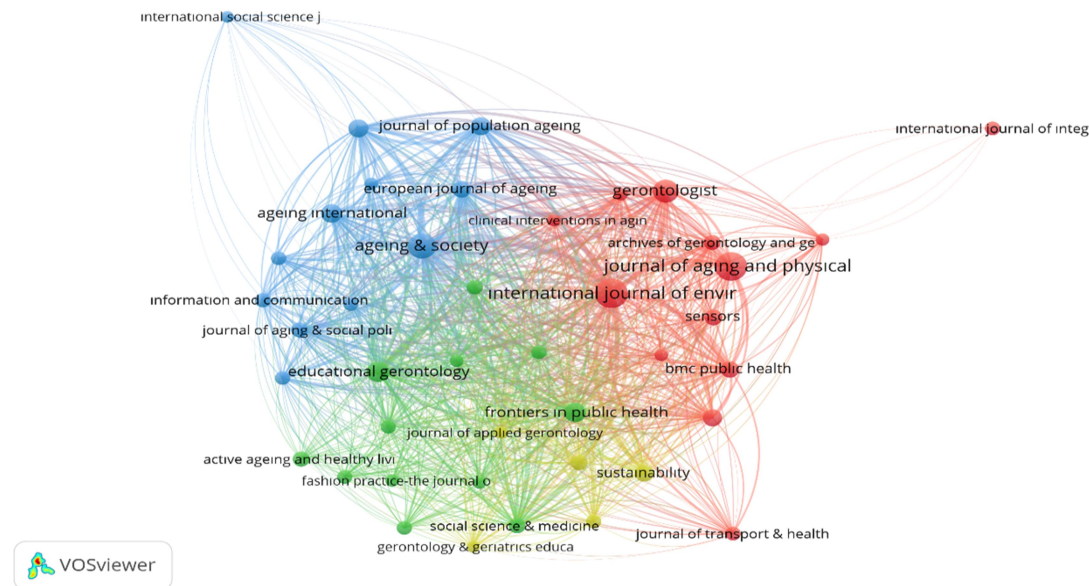

Tablo 10. Dergilerin bibliyografik eşleşme analizi

Dergiler	Yayın Sayısı	Atıf Sayısı	Bağlantı Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
International Journal of Environmental Research and Public Health	98	755	41	11.755
Journal of Aging and Physical Activity	95	267	41	2.853
Ageing & Society	62	1.343	40	11.653
Gerontologist	51	1.763	41	4.228
Educational Gerontology	33	492	40	6.044
Frontiers in Public Health	32	76	40	3.901
Ageing International	27	225	40	3.335
Journal of Population Ageing	25	306	40	4.099
Journal of Aging Studies	24	525	40	4.168
BMC Geriatrics	22	193	40	2.525
BMC Public Health	20	229	41	3.225
Sustainability	19	114	40	2.469
European Journal of Ageing	19	351	40	5.075
Sensors	17	327	39	600
Social Science & Medicine	16	327	39	3.160
Archives of Gerontology and Geriatrics	16	626	39	2.263
Journal of Aging & Social Policy	15	246	40	2.986

Bibliyografik dergi eşleşme analizi sonuçlarına göre, “International Journal of Environmental Research and Public Health” ve “Journal of Aging and Physical Activity” gibi dergilerin yüksek yayın sayıları, bu dergilerin araştırma alanında aktif olduklarını göstermektedir. “Gerontologist” ve “Ageing & Society” gibi dergiler

ise yüksek atıf sayılarına sahiptir. “International Journal of Environmental Research and Public Health”, “Ageing & Society” ve “Educational Gerontology” en yüksek toplam bağlantı gücüne sahip dergiler arasındadır (Tablo 10).

Şekil 11. Dergiler arasındaki bibliyografik eşleşme bağlantılarını gösteren ağ görselleştirmesi

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışma, son yıllarda aktif yaşlanma konusunda yapılan araştırmaların mevcut durumunu, gelecekteki araştırma trendlerini ve potansiyel iş birliği alanlarını belirlemek amacıyla bibliyometrik bir analiz sunmaktadır. Araştırma verileri, kullanıcılara güvenilir ve zengin bir içerik sunan *Web of Science* veri tabanından

elde edilmiştir. Analiz, belirlenen anahtar kelimeler, tarih ve dil arama kriterlerine göre gerçekleştirilmiştir. Veri seti, 1993-2023 yılları arasında İngilizce olarak yayınlanan *active aging OR active ageing* anahtar kelimeleriyle ilişkilendirilen küresel veri tabanındaki mevcut aktif yaşlanma çalışmalarını, araştırma temalarını ve araştırma trendlerini içermektedir.

Aktif yaşlanma kavramı, 1990'ların sonlarında Dünya Sağlık Örgütü tarafından geliştirilmiştir. Bu kavram, yaşlanma politikaları ve uygulamaları açısından küresel düzeyde büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle, yaşlanma politikalarının etkisiyle bu alandaki yayın sayısında belirgin bir artış olduğu düşünülebilir. Araştırma konusuna yönelik yayın türlerinin dağılımına bakıldığında, makale çalışmalarının sayıca öne çıktığı görülmektedir. Bu sonuç, aktif yaşlanma alanındaki bilimsel çalışmaların genellikle makaleler aracılığıyla gerçekleştirildiğini göstermektedir.

Bilimsel iş birliği ağlarının karmaşık yapısını anlamak için kullanılan VOSviewer analiz programı, yayınların, yazarların, kurumların ve ülkelerin bağlantılarını ve toplam bağlantı gücünü modern görsel ve bilimsel haritalama teknikleri ile ortaya çıkarmaktadır. Bu bibliyometrik analiz yöntemi, yayınlar, yazarlar, kurumlar ve ülkeler arasındaki bağlantı ağı yapıları ve bağlantılar arasındaki ilişkiler hakkında önemli bilgiler sunmaktadır. Bu analizlerden ortak yazarlık analizi, araştırma konusuyla ilgili yazarların üretkenliğini ve diğer yazarlarla olan iş birliğini anlamaya yardımcı olmaktadır. Yazarlardan Alan Walker, yüksek atif sayısıyla, aktif yaşlanma çalışmaları açısından üstün bir performans sergileyerek literatürde geniş bir etki yaratmışa benzemektedir. Ancak, yazarların diğer akademisyenlerle olan iş birliklerini ve etkileşim düzeyini ölçmede daha kapsamlı bir yaklaşım sunan bağlantı gücü metriği, Bernard Franzke, Marlene Hofmann, Stefan Oesen ve Barbara Wessner'in alandaki diğer yazarlarla güçlü iş birliği içerisinde olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, aktif yaşlanma veya ilgili alt alanlarda birlikte çalışmanın, araştırmacılar arasında sık bilgi paylaşımı ve etkili bir bilimsel iş birliği ortamı oluşturmuş olma ihtimalini akla getirmektedir. Bununla birlikte, Asghar Zaidi ve Alan Walker'ın düşük toplam bağlantı gücü, ağ içindeki etkileşim düzeyinin daha sınırlı olduğunu ya da bu yazarların daha spesifik alt alanlarla ilgili sınırlı çalışmalar yürütme olasılığını güçlendirmektedir. Öte yandan en sık iş birliği yapan yazarların, en üretken yazarlar arasında olmadığı anlaşılmıştır.

Kurumlar analizinde, *University Of Aveiro*, *Università Cattolica del Sacro Cuore* ve *University of Lisbon* kurumlarının, en fazla yayına sahip oldukları görülmektedir. *Vrije Universiteit Brussel*, *University of Lisbon* ve *University of Porto* ise, yüksek bağlantı güçleriyle aktif yaşlanma çalışmalarına liderlik yapan ve yüksek iş birliğini teşvik eden kurumlar olarak öne çıkmaktadır. *University of Sheffield* ise yayın ve atif sayı bakımından öne çıkmaktadır. Bu bulgular, aktif yaşlanma konusundaki araştırmaların küresel bir çaba içerisinde olduğunu ve farklı kurumların bir araya gelerek bu alanda kapsamlı çalışmalar yürüttüğünü ortaya koymaktadır.

Aktif yaşlanma konusunda yayın yapan ülkeler incelendiğinde, *İngiltere*'nin yaptığı yayınların aldığı atif sayısının ve bağlantı gücünün diğer ülkelere göre oldukça yüksek olması, *İngiltere*'deki aktif yaşlanma araştırmalarının uluslararası iş birliğinde önemli bir etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Yayın sayısı, atif sayısı ve bağlantı gücü açısından Portekiz'in uluslararası iş birliği alanında diğer ülkelere karşı rekabet içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Diğer yandan, *Çin*, Avrupa ülkelerine göre aktif yaşlanma konusundaki araştır-

malarda niceliksel olarak bu ülkelere yakın bir yerde olmasına rağmen, atif sayısı ve bağlantı gücü açısından yayınlarının etkisi düşüktür. Bu tespit, *Çin*'in diğer ülkelerde olduğu gibi henüz benzer bir etki yaratamadığı şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar kelime analizi sonuçları, *quality of life*, *physical activity*, *healthy aging* ve *well-being* gibi kavramların, yayınlarda birlikte sık kullanılması, aktif yaşlanma konusunun, yaşam kalitesi ve sağlıkla doğrudan ilişkilendirildiğini ve aralarında güçlü bir etkileşim olduğunu göstermektedir. Bu kelimeler arasındaki ilişkiler, aktif yaşlanmanın genellikle bireylerin fiziksel, sosyal ve psikolojik refahını artırmaya yönelik bir yaşlanma modeli olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgular, aktif yaşlanma modelini destekleme ve gelecekteki araştırmalar için yeni yaklaşımlar geliştirme konusunda araştırmacılara önemli bir potansiyel sunabilir. Diğer yandan anahtar kelimelerin farklı kümelerde yer alması, iki farklı kavramın benzer konuda, farklı araştırma alanlarında ve perspektiflerde ele alındığını göstermektedir. Farklı kümelerde yer alan bu anahtar kavramlardan *active ageing* daha çok sosyal, kültürel ve ekonomik faktörleri içerirken, *healthy aging* daha çok fiziksel ve mental sağlıkla ilgili faktörlere odaklanmaktadır. Bu kavramlar, yaşlanma sürecinin çok yönlülüğünü ve yaşlı bireylerin farklı ihtiyaçları olduğunu yansıtmaktadır. Birlikte sık kullanılan anahtar kelimeler, aktif yaşlanma konusundaki araştırmaların temel kavramlarını ve birbirleriyle ilişkili alt çalışma alanlarını ortaya koymaktadır.

Yazarların ortak atif analizi sonuçlarındaki toplam bağlantı güçleri, belirli yazarların diğer yazarlarla birlikte sıkça atıfta bulunduğu anlamında yorumlanabilir. *Bernard Franzke*, *Marlene Hofmann*, *Stefan Oesen* ve *Barbara Wessner*, benzer sayıdaki yayınlarına aldıkları atif sayısı ve yazarların benzer toplam bağlantı güçleri, bu dört yazarın birbirleriyle sıkça ilişkilendirildiğini ve ortak çalışmalar yürüttüğünü göstermektedir. Öte yandan, Alan Walker, en yüksek atif sayısına sahip olmasına rağmen toplam bağlantı gücünün düşük olması, onun diğer yazarlarla daha az ortak atif aldığını göstermektedir.

Dergilerin ortak atif analizi sonuçlarına göre, *Ageing & Society* ve *Gerontologist* gibi dergilerin aldığı atif sayıları, bu dergilerin araştırma alanında önemli bir etkiye sahip olduğunu ve geniş bir okuyucu kitlesine ulaşmış olabileceğini göstermektedir. Ayrıca, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, *Gerontologist* ve *European Journal of Ageing* dergileri, yüksek bağlantı değerlerine sahip olmaları diğer akademik dergilerle ve aktif yaşlanma konusundaki yapılan çalışmalarla sıkı bir ilişki içinde olmalarını sağlamıştır.

Bibliyografik eşleşme analizi sonuçları, *Taina Rantane* ve *Alan Walker*'ın, atif sayısı ve toplam bağlantı gücü açısından etkili olduğunu kanıtlamaktadır. *Bernard Franzke*, *Marlene Hofmann*, *Stefan Oesen*, *Barbara Wessner* ve *Karl Heinz Wagner* gibi yazarların, diğer yazarlar ve kendi aralarında güçlü bir bağlantı ve iş birliği olduğunu ortaya koymaktadır. Bibliyografik dergi eşleşme analizinde, *International Journal of Environmental Research and Public Health* ve *Journal of Aging and Physical Activity* dergileri, yayın sayılarıyla; *Gerontologist* ve *Ageing & Society* dergileri, yüksek atif sayılarıyla; *International Journal of Envi-*

ronmental Research and Public Health, Ageing & Society ve *Educational Gerontology* dergileri ise, yüksek bağlantı güçleriyle öne çıkmaktadır. Bu dergilerin aktif yaşlanma alanında önemli bir etkiye sahip oldukları ve diğer araştırmacılar tarafından sıkça başvurulan kaynaklar arasında yer aldığını göstermektedir.

Bu araştırmanın sonuçları, aktif yaşlanma konusundaki araştırmaların önemini ve çeşitliliğini vurgulamaktadır. Analiz, bu alanda yapılan araştırmaların artan bir trende sahip olduğunu ve yazarlar, yayınlar, kurumlar ve ülkeler arasında geniş bir iş birliği ağının olduğunu göstermektedir. Araştırmanın geleceğe yönelik öngörülerini ise bu alanda daha fazla iş birliği ve yeni yaklaşımlar geliştirme potansiyeli olduğuna işaret etmektedir. Aktif yaşlanma konusundaki araştırmaların anahtar kelime analizi sonuçları, yaşam kalitesi ve sağlık gibi önemli konularla doğrudan ilişkilendirildiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, bu alandaki çalışmaların odak noktasının, insanların yaşam kalitesini artırmaya yönelik olduğunu ortaya koymaktadır. Bu çalışma, aktif yaşlanma alanındaki mevcut durumu ve gelecekteki eğilimleri anlamamıza yardımcı olabilir. Analiz sonuçları, bu alanda yapılan araştırmaların küresel boyutta bir çaba olduğunu ve farklı paydaşların bir araya gelerek bu alanda kapsamlı çalışmalar yürüttüğünü göstermektedir. Son olarak demografik dönüşüm sürecinde, yaşlı bireylerin topluma aktif katılımlarını ve sağlıklı yaşlanmalarını teşvik eden aktif yaşlanma kavramı, bir model olarak tüm toplumlar tarafından benimsenebilir ve hayata geçirilebilir. Böylelikle bu yaklaşım, toplumsal yaşlanma sürecinin daha sürdürülebilir ve kapsayıcı bir şekilde yönetilmesine katkı sağlayabilir.

Araştırma Desteği

Bu çalışma için hiçbir kurumdan destek alınmamıştır.

Çıkar Çatışması

Çıkara dayalı bir ilişki yoktur.

Etik Kurul Beyanı

Bu çalışma için Etik Kurul iznine ihtiyaç duyulmamaktadır.

Yazar Katkı Oranı

Tüm yazarlar makalenin tüm süreçlerinde eşit oranda rol almışlardır. Tüm yazarlar çalışmanın son halini okumuş ve onaylamıştır.

KAYNAKÇA

- Alvarez-Garcia, J., Duran-Sanchez, A., Del Rio-Rama, M., & Garcia-Velez, D. F. (2018). Active Ageing: Mapping of scientific coverage. *International Journal of Environmental Research and Public Health (Online)*, 15(12), 2727. doi:10.3390/ijerph15122727
- Canatan, A. (2015). Yaşlılar ve toplum. H. Bacanlı & Ş. Işık Terzi (Eds.). *Yetişkinlik ve Yaşlılık Gelişimi ve Psikolojisi*. (s. 357-392). İstanbul: Açılım Kitap.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Liu, X., & Herrera, F. (2011). Science mapping software tools: Review, analysis, and cooperative study among tools. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 62(7), 1382-1402. doi:10.1002/asi.21525
- Compañó, A.-K. Bock, Burgelman, J., Cabrera, M., Da Costa, O., Mattsson, P., & Malanowski, N. (2006). Converging applications for active ageing policy. *Foresight*, 8(2), 30-42. doi:10.1108/14636680610656165
- Chang, C., Lu, H., Luor, T., & Yang, P. (2015). Active Aging: A Systematic Literature Review of 2000-2014 SSCI Journal Articles. *NTU Social Work Review*, 32, 177-224. doi:10.6171/ntuswr.2015.32.05
- Daatland, S. O. (2005). Quality of life and ageing. Johnson, M. L., Bengtson, V. L., Coleman, P. G., & Kirkwood, T. B. (Eds.). In *The Cambridge Handbook of Age and Ageing* (pp. 371-377). Cambridge University Press. doi:10.1017/cbo9780511610714.038
- Del Barrio, É., Marsillas, S., Buffel, T., Smetcoren, A. S., & Sancho, M. (2018). From active aging to active citizenship: The role of (age) friendliness. *Social Sciences*, 7(8), 1-16. doi:10.3390/socsci8010007
- De Paula Fonseca E Fonseca, B., Sampaio, R. B., De Araújo Fonseca, M. V., & Zicker, F. (2016). Co-authorship network analysis in health research: method and potential use. *Health Research Policy and Systems*, 14(1), 1-10. doi:10.1186/s12961-016-0104-5
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285-296. doi:10.1016/j.jbusres.2021.04.070
- Fernández-Ballesteros, R., Sánchez-Izquierdo, M., & Santacreu, M. (2021). Active aging and quality of life. F. Rojo-Pérez & G. Fernández-Mayoralas (Eds.). In *Handbook of active ageing and quality of life: From concepts to applications*, (pp. 15-42). Springer Nature.
- Faber, P. (2015). *Active Ageing: A Policy Framework in Response to the Longevity Revolution; ILC-Brazil*. Rio de Janeiro, Brazil.
- Falagas, M. E., Pitsouni, E., Malietzis, G., & Pappas, G. (2007). Comparison of pubmed, scopus, web of science, and google scholar: strengths and weaknesses. *The FASEB Journal*, 22(2), 338-342. doi:10.1096/fj.07-9492lsf
- Harter, S. P. (1996). The impact of electronic journals on scholarly communication: a citation analysis. *Public-Access Computer Systems Review* 7, 5-34.
- Havighurst, R. J. (1961). Successful aging. *The Gerontologist*, 1(1), 8-13. doi:10.1093/geront/1.1.8
- Hernandis, S. P., Zacarés, J. J., Serrat, R., & Villar, F. (2022). The role of generativity in later life in the case of productive activities: Does the type of active aging activity matter? *Research on Aging*, 45(1), 35-46. doi:10.1177/01640275221122914
- Kalache, A., & Kickbusch, I. (1997). *A Global Strategy for Healthy Ageing*. *World Health*, 4, 4-5.
- Kalache, A. (1999). Active ageing makes the difference. *Bulletin of the World Health Organization*, 77(4), 299. https://iris.who.int/handle/10665/267828
- Kalınkara, V., & Kalaycı, I. (2019). Yaşlı sağlığı ve konut. V. Kalınkara (Ed.). *Yaşlılık Yeni Yüzyılın Gerçeği*. (s. 65-93). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Morris, S. A., & Van Der Veer Martens, B. (2008). Mapping research specialties. *Annual Review of*

- Information Science and Technology*, 42(1), 213–295. doi:10.1002/aris.2008.1440420113
- Nicolaisen, J. (2007). Citation analysis. *Annual Review of Information Science and Technology*, 41(1), 609–641. doi:10.1002/aris.2007.1440410120
- Oğlak, S., & Canatan, A. (2020). Yaşam boyu öğrenme ve aktif yaşlanma bakış açısından üçüncü yaş üniversiteleri: İyi uygulama örnekleri. *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi*, 13(2), 131–141. doi:10.46414/yasad.726075
- Oladinrin, O. T., Gomis, K., Jayantha, W. M., Obi, L., & Rana, M. Q. (2021). Scientometric analysis of global scientific literature on aging in place. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(23), 12468. doi:10.3390/ijerph182312468
- Özmete, E. (2016). *Türkiye Aktif ve Sağlıklı Yaşlanma Araştırması*. Ankara: Sağlık Bakanlığı Sağlık Geliştirilmesi Genel Müdürlüğü.
- Paúl, C., Ribeiro, Ó., & Teixeira, L. (2012). Active Ageing: An empirical approach to the WHO model. *Current Gerontology and Geriatrics Research*, 2012, 1–10. doi:10.1155/2012/382972
- Pranckutė, R. (2021). Web of Science (WOS) and Scopus: The titans of bibliographic information in today's academic world. *Publications*, 9(1), 1–59. doi:10.3390/publications9010012
- Rehn, C., Gornitzki, C., Larsson, A. & Wadskog, D. (2014). *Bibliometric Handbook for Karolinska Institutet*. Karolinska Institutet University Library Publications.
- Rojo-Pérez, F., Fernández-Mayoralas, G., & Rodríguez-Rodríguez, V. (2021). Active ageing and quality of life: A systematized literature review. F. Rojo-Pérez & G. Fernández-Mayoralas (Eds.), In *Handbook of active ageing and quality of life: From concepts to applications* (pp. 63–96). Springer Nature.
- Rojo-Pérez, F., & Fernández-Mayoralas, G. (eds) (2021). *Handbook of Active Ageing and Quality of Life, from Concepts to Applications*. Cham: Springer Nature. doi:10.1007/978-3-030-58031-5
- Rousseau, R., Egghe, L., & Guns, R. (2018). Publication and citation analysis. In *Elsevier eBooks* (pp. 99–153). doi:10.1016/b978-0-08-102474-4.00005-4
- Steinmayr, D., Weichselbaumer, D., & Winter-Ebmer, R. (2020). Gender differences in active ageing: Findings from a new individual-level index for european countries. *Social Indicators Research*, 151(2), 691–721. doi:10.1007/s11205-020-02380-1
- Şentürk, Ü. (2018). *Yaşlılık Sosyolojisi: Yaşlılığın Toplumsal Yörüngeleri*. Bursa: Dora Yayıncılık.
- Tufan, İ. (2016). *Antik Çağdan Günümüze Yaşlılık ve Yaşlanma*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2009). Software survey: VOSviewer, a computer program for bibliometric mapping. *Scientometrics*, 84(2), 523–538. doi:10.1007/s11192-009-0146-3
- Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2014). Visualizing bibliometric networks. In *Springer eBooks* (pp. 285–320). doi:10.1007/978-3-319-10377-8_13
- Van Eck, N. J., & Waltman, L. (2018). *VOSviewer Manual: Manual for VOSviewer Version 1.6.8, CWTS*. Leiden, The Netherlands.
- Walker, A. (2002). A strategy for active ageing. *International Social Security Review*, 55(1), 121–139. doi:10.1111/1468-246x.00118
- Waltman, L., Van Eck, N. J., & Noyons, E. (2010). A unified approach to mapping and clustering of bibliometric networks. *Journal of Informetrics*, 4(4), 629–635. doi:10.1016/j.joi.2010.07.002
- World Health Organization (2002). *Active Ageing: A Policy Framework*. Geneva: World Health Organization.